

**ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS LIUDVIKOS IR STANISLOVO DIDŽIULIŲ
VIEŠOJI BIBLIOTEKA**

2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

**Patvirtinta: Anykščių rajono savivaldybės
Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių
Viešosios bibliotekos direktoriaus
2015 - 01- 14 Įsakymu Nr. V-4**

**ANYKŠČIAI
2015**

TURINYS

Bendroji dalis	3
I. Bibliotekų prieinamumas	4
II. Fondo formavimas	5
III. Vartotojų aptarnavimas	7
IV. Darbas su skaitytojais vaikais	16
V. Informacinė ir Kraštotyros veikla	28
VI. Metodinė veikla	35
VII. Personalias	37
VIII. Materialinė bazė	38
IX. Finansavimas	39
Išvados	39

Bendroji dalis

Šiandien biblioteka yra dinamiška ir daugiafunkcinė institucija, viena iš socialinių institucijų, sudarančių galimybes asmenybei tobulėti, padedančių individui integruotis į visuomenę, tapti atsakingu ir sąmoningu atviros visuomenės piliečiu. Tai vieta, kur užtikrinamos informacinės paslaugos, diegiamos naujos technologijos, garantuojama prieiga prie išteklių internete. Biblioteka yra ta vieta, kur žmonės ateina ne tik pasiskolinti knygų ar paskaityti laikraščių, žurnalų. Biblioteka – tai intelektualinės veiklos centras, tai erdvė, kur ne tik gilinamos žinios, bet ir keičiamasi jomis su kitais, tenkinami socialiniai poreikiai.

Anykščių L. ir S. Didžiulių viešoji biblioteka kryptingai įgyvendino veiklos planą, kurdama veiksmingą, įvairių socialinių grupių gyventojams prieinamą bibliotekos paslaugų sistemą, skatinančią bendruomenės narių savišvietą bei mokymąsi visą gyvenimą, sudarydama galimybę gyventojų savirealizacijai ir kūrybinei saviraiškai. Tuo tikslu organizuotos įvairios priemonės skaitymo skatinimui, prasmingo ir turiningo laisvalaikio leidimui, kultūrinio akiračio plėtimui. Organizuotos akcijos, vykdyti projektai, nacionalinės bibliotekų savaitės renginiai, literatūrinės kelionės, Europos dienos šventė. Rengtos personalinės ir teminės parodos, vienos knygos kompozicijos. Bendradarbiauta su mokyklomis, skatinta jaunimo veikla.

2014 – ieji metai - K. Donelaičio jubiliejiniai metai, pasižymėjo renginių gausa, jie buvo tradiciniai ir nauji, specialiai skirti knygai. Renginiuose ir kitose aktyviose veiklose įtraukta daugiau gyventojų. Gyventojai intensyviau naudojosi bibliotekos paslaugomis, mokėsi kompiuterinio raštingumo pagrindų bibliotekoje, domėjosi bibliotekos veikla, daugiau lankėsi jaunimo.

Viešojoje bibliotekoje vykdyti projektai: „Aš bibliotekoje: matau, liečiu, girdžiu“, „Bendravimas su knyga – tradicijos ir inovatvalandės bibliotekoje“, „Istorijos ir žmonės – tekstai paraštėse“, „Akivaras“ – „Sielių“ serijos 6-osios knygos leidyba“, „Leidinio „Anykščių krašto tyrėjo parankinė knyga“ 3 knygos leidyba“.

Organizuojant bibliotekos veiklą pagrindiniai uždaviniai:

dokumentų fondo įvairiose laikmenose komplektavimas, informacinės paieškų sistemos (IPS) kūrimas, naudojant LIBIS programinę įrangą;

kokybiškas vartotojų aptarnavimas, siekiant teikiamų paslaugų įvairovės;

informacinės ir kultūrinės veiklos organizavimas, knygos ir bibliotekos populiarinimas;

dalyvavimas projektinėje veikloje, papildomo finansavimo paieška;

partnerystės ryšių plėtojimas, bendradarbiavimas;

bibliotekos darbuotojų profesionalumo ugdymas.

Pagrindiniai veiklos vertinimo kriterijai rajono bibliotekose

Eil. Nr.	Priemonės	Planuota 2014 m.	Įvykdyta 2014 m.	Įvykdymo proc.
1.	Gyventojų sutelkimo procentas bibliotekose	33,7	34,6	102,7
2.	Registruotų vartotojų skaičius	8994	9200	102,3
3.	Apsilankymų skaičius	166690	170832	102,5
4.	Dokumentų išduotis	281705	267745	95,04
5.	Gauti ir sutvarkyti dokumentų	13000	13567	104,4
6.	Prenumeruoti periodinių leidinių (pavadinimais)	72	64	88,9
7.	Organizuoti renginių, iš jų:	975	1041	106,8
	žodinių	389	402	103,3
	vaizdinių	586	639	109,0
8.	Atsakyti į skaitytojų užklausas	3197	3368	105,3

I. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

Bibliotekų skaičius

Bibliotekų tinklas – optimalus, 2014 m. liko nepakitęs. Rajono gyventojus aptarnauja Viešoji biblioteka ir 23 filialai: 2 miesto ir 21 kaimo. Bibliotekų tinklo tankumo koeficientas rajone 0,9. Didžiausias atstumas tarp bibliotekų yra 13 km., mažiausias – 4 km. Vienai bibliotekai vidutiniškai tenka 1109 gyventojai.

Nestacionarinis aptarnavimas

Tikslu plėtoti ekstensyvią bibliotekų veiklą, kad bibliotekų paslaugomis galėtų naudotis ir tie gyventojai, kurie dėl negalios, amžiaus ypatumų ar motyvacijos stokos nesilanko bibliotekose ar negali naudotis tradicinėmis bibliotekų paslaugomis 2013 m. spalio 30 d. Viešosios bibliotekos direktoriaus įsakymu Nr. V – 82 paskelbta dvimetė bibliotekų darbo apžiūra „Bibliotekos paslaugos – kiekvienam gyventojui“. Bibliotekose buvo tiriami gyventojų poreikiai, nesilankymo bibliotekose priežastys. Burbiškio filialas, pasitelkus savanorius, vykdė akciją „Pakeliui užsuk į biblioteką“. Tolimesnių kaimų, senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimui bibliotekos į pagalbą pasitelkia knygnešius. Neretai spaudą ar knygas neša ir pačios bibliotekininkės. Rajono bibliotekose sutelkta 430 knygnešių, kurie aptarnauja 714 skaitytojų. Knygnešių aptarnaujami skaitytojai perskaitė 14435 knygas. Didžiausia Traupio seniūnijos gyvenvietė – Levaniškiai, turinti 368 gyventojus. Iki 2012 m. čia apsilankydavo bibliobusas. Nutrūkus jo veiklai, dauguma levaniškiečių liko be galimybės skaityti. Siekiant, kad knyga pasiektų kiekvieną gyventoją, Traupio biblioteka ėmėsi iniciatyvos ir įsteigė Levaniškiuose kilnojamąją bibliotekėlę. Bibliotekėlė atsidarė 2014 m. sausio 18 d. Nedidelį kampelį knygoms Levaniškių bendruomenės namuose suteikė bendruomenės pirmininkė Jurgita Verikienė. Apie tai buvo rašoma:

<http://www.anykstenai.lt/?pg=naujienos2&nj=1040>

<http://www.silelis.res.lt/?lang=lt&mID=1&id=433>

http://traupis.lt/index.php?option=com_content&task=view&id=418&Itemid=59

<http://www.anyksciuvb.lt/lt/filialai/49-filialu-renginiai-2014/1031-traupis-levaniskiuose-atidaryta-kilnojamoji-bibliotekele>

Neįgaliųjų ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas

2014 m. Viešojoje bibliotekoje užsiregistravę 27 vartotojai su regėjimo negalia. Naujai užsiregistravo 8. Knygas Brailio raštu skaitė 2. Išduota iš viso 522 fiz. vnt. dokumentų (garsinių knygų), iš jų Brailio raštu 35, iš jų 17 – vaikams. Lankytojų – 75, iš jų 3 – vaikų. Kartu su Anykščių Aklųjų ir silpnaregių draugijos skyriumi vykdytas projektas „Istorijos glostomam moliui“ (plačiau – Renginiai).

Senyvo amžiaus gyventojai, kurie negali ateiti į biblioteką aptarnaujami namuose. Jiems knygas ir spaudinius nuneša bibliotekų pagalbininkai knygnešiai, knygas skaitytojams į namus neša ir pačios bibliotekininkės.

II. FONDO FORMAVIMAS

Fondo būklė

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekų fondai pasipildė 13567 fiz. vnt. 2178 pav., 185328,48 litų sumai dokumentų, tame skaičiuje užpajamuoti 2013 metų periodiniai leidiniai (žurnalų – 4823 fiz. vnt., laikraščių – 139 kompl., 73 pav.).

Kultūros ministerija dokumentams įsigyti skyrė 62200,- Lt, o rajono savivaldybė – 53500,00 Lt (už 43500,00 Lt užprenumeruota periodinių leidinių, o už 10000,- Lt nupirkta bibliotekoms knygų).

- Už Kultūros ministerijos lėšas – 2802 fiz. vnt., 62270,- Lt
- Už Savivaldybės lėšas - 386 fiz. vnt., 10000,- Lt
- Už Savivaldybės lėšas periodiniai leidiniai – 73 pav., 43500,00 Lt
- Iš skaitytojų vietoje prarastų dokumentų – 552 fiz. vnt., 7912,21 Lt
- Parama (dovanos) – 2878 fiz. vnt., 47777,06 Lt

Iš viso rajono bibliotekų fonduose metų pabaigai yra 213777 fiz. vnt., 49957 pavadinimų dokumentų:

- Viešojoje bibliotekoje – 78400 fiz. vnt., 47090 pav.
- miesto filialuose – 27351 fiz. vnt., 13203 pav.
- kaimo filialuose – 108026 fiz. vnt., 7470 pav.

Dokumentai užsakomi remiantis „Ekspresinformacija“. Metų pradžioje, laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų, įsigyjant dokumentus neskelbiamų supaprastintų derybų būdu, buvo pasirinktas vienas tiekėjas – UAB „Šviesa“. Sutartis sudaryta dvejiems metams, t. y. 2013-2014 metams.

Pasirinktas pagrindinis tiekėjas bibliotekos viltis pateisino. Atsiradus užsakymo vykdymo problemoms, biblioteka buvo nuolat informuojama.

Fondai buvo papildyti iš šių šaltinių: leidyklose, knygyne, gauta dovanų iš bibliotekos svečių ir skaitytojų, gauta nemokamai iš Kultūros ministerijos, iš skaitytojų vietoje prarastų dokumentų, daug knygų padovanojo kraštiečiai.

Aprūpinimas dokumentais

- 1 gyventojui tenka dokumentų 8 fiz. vnt.; vienam vartotojui – 23,2 fiz. vnt.
- Viešojoje bibliotekoje – 7,2 fiz. vnt., 26,8 fiz. vnt.
- Miestų filialuose – 8,4 fiz. vnt., 23,4 fiz. vnt.
- Kaimų filialuose – 8,7 fiz. vnt., 21,2 fiz. vnt.
- 1 gyventojui naujai gautų dokumentų tenka 0,5 vnt.; 1 vartotojui – 1,47 vnt.
- Viešojoje bibliotekoje – 0,55 vnt.; 1 vartotojui – 2,03 vnt.
- Miestų filialuose – 0,33 vnt.; 1 vartotojui – 0,92 vnt.
- Kaimų filialuose – 0,53 vnt.; 1 vartotojui – 1,28 vnt.

Dokumentų gavimas

Iš viso per metus įsigyta dokumentų 13567 fiz. vnt., 2178 pav., 185328,48 litų sumai, tame skaičiuje: žurnalų – 5079 fiz. vnt., laikraščių – 200 kompl., 73 pav. Be periodikos gauta 8605 fiz. vnt., 2105 pav. dokumentų. Iš jų:

- VB – 5956 fiz. vnt., 1184 pav.(naujų pav.)
- Miesto filialuose – 1070 fiz. vnt., 260 pav.
- Kaimo filialuose – 6541 fiz. vnt., 343 pav.

Per metus įsigyta SVB grožinės literatūros 5642 fiz. vnt., 1065 pav. Iš jų:

- VB - 2933 fiz. vnt., 756 pav.
- Miesto filialuose – 449 fiz. vnt., 180 pav.
- Kaimo filialuose – 2260 fiz. vnt., 180 pav.

Per metus įsigyta SVB šakinės literatūros 2963 fiz. vnt., 1040 pav. Iš jų:

- VB – 2171 fiz. vnt., 428 pav.
- Miesto filialuose – 143 fiz. vnt., 80 pav.
- Kaimo filialuose – 649 fiz. vnt., 163 pav.

Per metus SVB vidutiniškai gavo dokumentų:

- VB – 851 fiz. vnt., 442 pav.
- Vienas miesto filialas – 535 fiz. vnt., 239 pav.
- Vienas kaimo filialas – 311 fiz. vnt., 132 pav.

Daugiausiai dokumentų kaimo filialuose gavo Andrioniškio – 1130 fiz. vnt., Svėdasų – 775 fiz. vnt., Troškūnų – 608 fiz. vnt., Ažuožerių – 332 fiz. vnt., Kavarsko – 462 fiz. vnt. Šiems filialams nemažai knygų padovanojo jų skaitytojai, o Andrioniškio filialui nemažai knygų perduota iš Bibliobuso. Mažiausiai gavo Raguvėlės – 209 fiz. vnt., Leliūnų – 211 fiz. vnt., Staškūniškio – 223 fiz. vnt., Šerių – 225 fiz. vnt., Burbiškio – 231 fiz. vnt., Surdegio – 235 fiz. vnt.

Dokumentų nurašymas

2014 metais rajono bibliotekose nurašyta 15806 fiz. vnt. 2172 pav. 38298,86 litų sumai dokumentų. Tame skaičiuje nurašyta 2012 metų periodiniai leidiniai. Žurnalų – 6250 fiz. vnt., laikraščių – 187 kompl.

- VB – 7286 fiz. vnt. 2172 pav.
- Miesto filialuose – 1671 fiz. vnt. 565 pav.
- Kaimo filialuose – 6849 fiz. vnt. 941 pav.

Nurašyta periodinių leidinių 6437 fiz. vnt.: žurnalų 6250 fiz. vnt., laikraščių – 187 kompl. Iš jų:

- VB – 990 fiz. vnt.: žurnalų 962 fiz. vnt., laikraščių - 28 kompl.
- Miesto filialuose – 566 fiz. vnt.: žurnalų – 550 fiz. vnt., laikraščių - 16 kompl.
- Kaimo filialuose – 4881 fiz. vnt. : žurnalų – 4738 fiz. vnt., laikraščių – 143 kompl.

Nurašymo priežastys:

- Susidėvėję ir skaitytojų sugadinti dokumentai – 6392 fiz. vnt., 40,4%
- praradę aktualumą dokumentai – 6420 fiz. vnt., 40,6%.(tame skaičiuje nurašyta periodinių leidinių pasibaigus saugojimo laikui 6437 fiz. vnt. 40,7%)
- vartotojų prarasti dokumentai – 730 fiz. vnt., 4,6 %. Skaitytojų prarasti dokumentai pakeisti naujais dokumentais (Skaitytojų aptarnavimo skyriuje, Troškūnų ir Andrioniškio filialuose, Bibliobuse).
- perduota kitoms bibliotekoms - 1987 fiz. vnt., 12,6
- dėl kitų priežasčių (trūkumas) 277 fiz. vnt. 1,8% .

Dokumentų fondo judėjimas

Bibliotekos	Fondo dydis 2014-01-01	Gauta per metus	Nurašyta per metus	Fondo dydis 2015-01-01
Rajono bibliotekose	216016	13567	15806	213777
Viešojoje bibliotekoje	79730	5956	7286	78400
Miestų filialuose	27952	1070	1671	27351
Kaimų filialuose	108334	6541	6849	108026

Pateiktoje lentelėje matyti, jog dokumentų fondas mažėjo. Rajone sumažėjo 2239 fiz. vnt. Fondai mažėjo Viešojoje bibliotekoje ir filialuose.

Fondo panaudojimas

Bendras fondo apyvartos rodiklis rajono bibliotekose – 1,25
Viešojoje bibliotekoje – 1,06
Miestų filialuose – 1,07
Kaimų filialuose – 1,43

III. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

Vartotojų telkimas

Statistikos departamento duomenimis, Anykščių rajone, ataskaitiniais metais yra 26617 gyventojų. Anykščių mieste -10917 gyventojų, Kavarsko ir Troškūnų miestų bibliotekų aptarnaujamuose mikrorajonuose – 3252, kaimo vietovėse – 12448 gyventojai. Vidutinis gyventojų skaičius tenkantis vienai bibliotekai rajone – 1109, kaimuose – 593. Gyventojų skaičius rajone, lyginant su 2013 m. sumažėjo 1839 gyventojais. Gyventojų skaičiaus mažėjimas turi įtakos skaitytojų telkimui bibliotekose.

Vis dar problema bibliotekose – skaitytojai skolininkai. Viešojoje bibliotekoje, tie skaitytojai, kurie naudojami elektroninio pašto sistema ir LIBIS autoinformavimo būdu gauna priminimus, kad reikia grąžinti knygas, skuba grąžinti arba prasitęsti knygas. Vyresnio amžiaus skaitytojai neturi kompiuterių ir nesinaudoja elektroniniu paštu, jiems raginimai buvo nešami į namuose esančias pašto dėžutes. Išnešiota apie 40 priminimų apie knygų grąžinimą, kitiems skambinta ir priminta. Liko 30 skaitytojų, negrąžinusių knygų. Nedrausmingų yra ir moksleivių. Bibliotekininkės kalbasi su pačiais vaikais, prašo knygas grąžinti per draugus, lankosi mokyklose, kalbasi su klasių auklėtojais. Filialuose, darbuotojos lankosi pas skolininkus namuose, rašo jiems laiškėlius, tačiau pasitaiko atvejų, kad išvyksta žmonės į užsienį, ar studijuoti, negrąžinę knygų bibliotekai, o šeimos nariai ne visada tas knygas suranda.

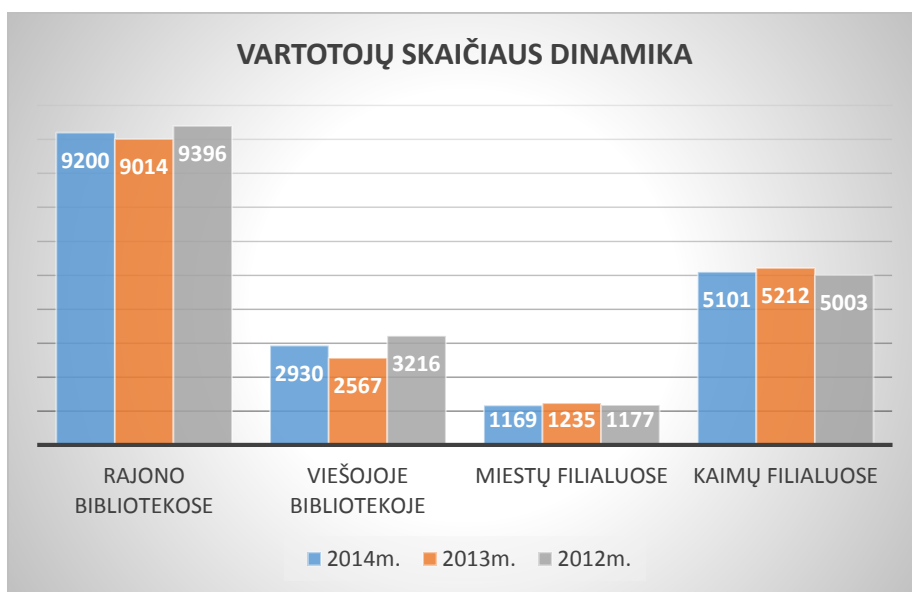
Bibliotekos	Gyventojų skaičius 2014 m.	Gyventojų skaičius 2013 m.	Gyventojų sutelkimo proc. 2014 m.	Gyventojų sutelkimo proc. 2013 m.
Rajono bibliotekos	26617	28456	34,6	31,7
Viešoji biblioteka	10917	10204	26,8	25,2
Miestų filialai	3252	4700	35,9	26,3
Kaimų filialai	12448	13552	40,9	38,5

Aukščiausią gyventojų sutelkimo procentą pasiekė Kurklių filialas – 59,5, Staškūniškio filialas – 56,1, Šerių filialas – 57,7. Žemiausias gyventojų sutelkimo procentas Svirnai II filiale – 28,6, Piktagalio filiale – 20,9, Raguvėlės filiale – 24,8. Šių filialų aptarnaujami mikrorajonai dideli savo teritorija, nepalankios geografinės sąlygos, bibliotekininkės čia dirba ne visą darbo dieną (0,5) etato.

Vartotojų skaičius

Rajono bibliotekose 2014 metais užregistruota 9200 vartotojų. 8016 vartotojų perregistruota ir 1184 naujai užsiregistravę. Lyginant su 2013 m. vartotojų skaičius išaugo 186. Vartotojų skaičius augo Viešojoje bibliotekoje (+363), filialuose vartotojų skaičius mažėjo: miestų filialuose (-66), kaimų filialuose (-111). Svarbiausios mažėjimo priežastys – neigiami demografiniai pokyčiai – gyventojų skaičiaus mažėjimas, emigracija, bei spartus gyventojų senėjimo procesas kaime.

Bibliotekos	Vartotojų skaičius 2014 m.	Vartotojų skaičius 2013 m.	Vartotojų skaičius 2012 m.
Rajono bibliotekose	9200	9014	9396
Viešojoje bibliotekoje	2930	2567	3216
Miestų filialuose	1169	1235	1177
Kaimų filialuose	5101	5212	5003

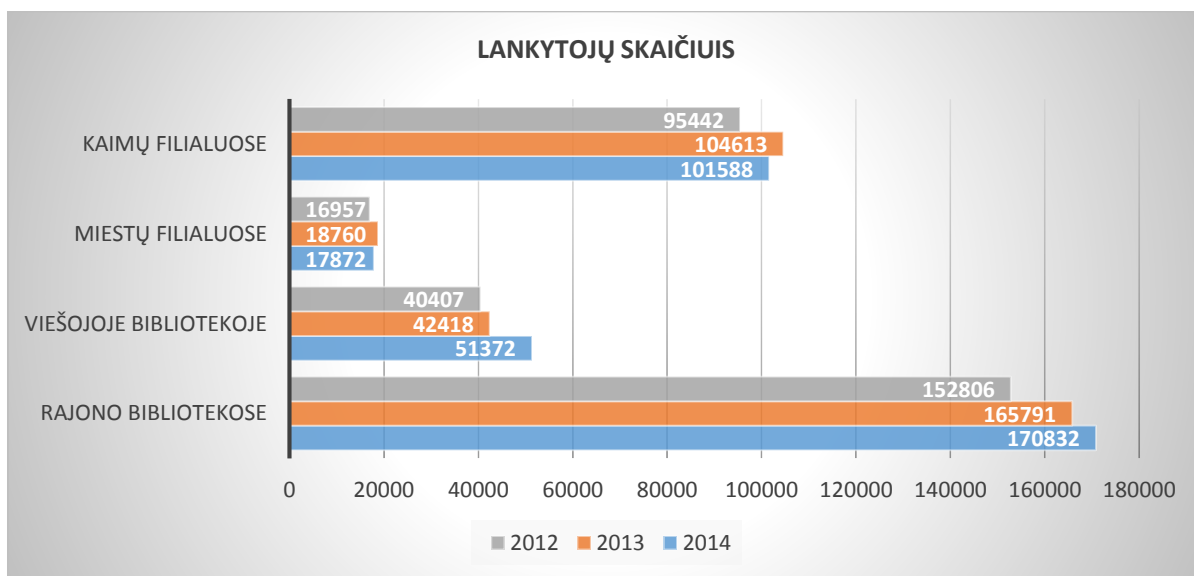

Vartotojų sudėtis

Skaitytojų kategorijos	Rajono bibliotekose	Viešojoje bibliotekoje	Miestų filialuose	Kaimų filialuose
Darbininkai	664	115	166	383
Tarnautojai	1021	513	72	436
Ūkininkai	244	27	20	197
Bedarbiai	936	232	214	490
Pensininkai	1729	308	168	1253
Vaikai (iki 14 m.)	2255	762	237	1256
Studentai ir Moksleiviai	1544	964	99	481
Kiti	807	9	193	605

Apsilankymų skaičius

Apsilankymų skaičius rajono bibliotekose pastaraisiais metais didėja. Ataskaitiniais metais bibliotekose apsilankė 170832 lankytojai. Lyginant su praėjusiais 2013 m. lankytojų skaičius išaugo 5041. Pažymėtina, kad šis rodiklis augo tik Viešojoje bibliotekoje, filialuose jis mažėjo.

Bibliotekos	Lankytojų skaičius 2014m.	Lankytojų skaičius 2013m.	Skirtumas	Lankomumas 2014 m.	Lankomumas 2013 m.
Rajono bibliotekose	170832	165791	+5041	18,6	18,4
Viešojoje bibliotekoje	51372	42418	+8954	17,5	16,5
Miestų filialuose	17872	18760	-888	15,3	15,2
Kaimų filialuose	101588	104613	-3025	19,9	20,1

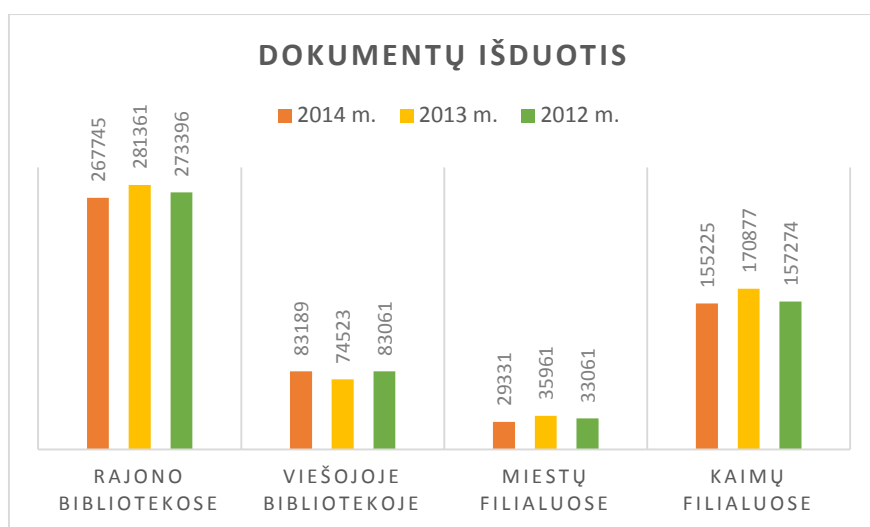
Aukščiausi lankomumo rodikliai Kurklių filiale (27,0), Svėdasų filiale (28,1), Staškūniškio filiale (28,4). Žemiausias lankomumo rodiklis Rubikių filiale (12,9), Debeikių filiale (11,0), Vaitkūnų filiale tik (6,9), Kavarsko miesto filiale (11,7).

Dokumentų išduotis

Naujų knygų stygius, menkai atsinaujinantys, menkai populiaria literatūra pasipildantys dokumentų fondai, mažėjantis prenumeruojamų leidinių skaičius, turi neigiamos įtakos literatūros išduočiai bei skaitomumui. Populiarios literatūros stygių filialų darbuotojos savo skaitytojams kompensuoja parveždamos knygų iš Viešosios bibliotekos fondų, tačiau tai nėra patogu ir lengva.

Bibliotekos	Išduotis 2014 m.	Išduotis 2013 m.	Išduotis 2012 m.
Rajono bibliotekose	267745	281361	273396
Viešojoje bibliotekoje	83189	74523	83061
Miestų filialuose	29331	35961	33061
Kaimų filialuose	155225	170877	157274

Iš pateiktos lentelės matyti, jog literatūros išduotis išaugo tik Viešojoje bibliotekoje (+8666). Filialuose žymus išduoties sumažėjimas: miestų filialuose (-6630), kaimų filialuose (-15652).

Bibliotekose populiarius ir labai skaitomi periodiniai leidiniai. Populiariausi ir skaitomiausi dienraščiai „Lietuvos rytas“, „Respublika“, „Kaimo laikraštis“, rajono laikraščiai „Anykšta“ ir „Šilelis“, žurnalai „Žmonės“, „Ji“, „Šeimininkė“, „Sodo spalvos“, „Moters savaitė“ ir kiti. Tačiau gaunamų periodinių leidinių skaičius nepilnai patenkina skaitytojų poreikius.

Didžiąją išduoties dalį sudaro išduotis į namus. Skaityklose daugiau skaito Viešojoje bibliotekoje, filialų skaitytojai dažniau spaudinius ima į namus.

Rajono bibliotekose išduotis į namus – 167112, vietoje – 100633;

Viešojoje bibliotekoje išduotis į namus – 36392, vietoje – 46797;

Miestų filialuose išduotis į namus – 22406, vietoje – 6925;

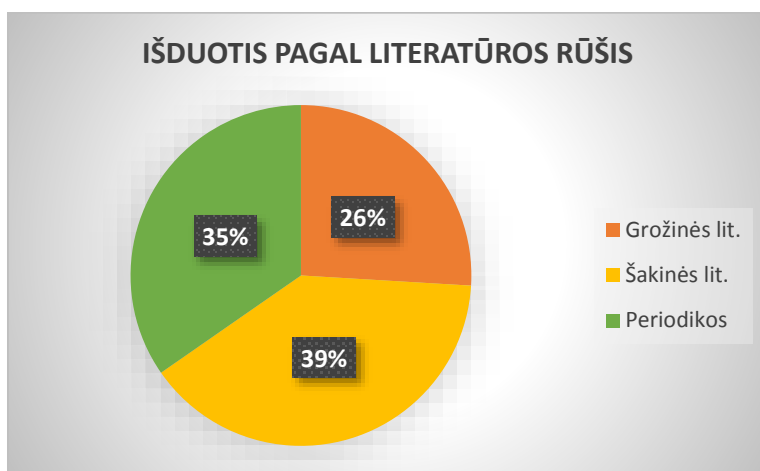
Kaimų filialuose išduotis į namus – 108314, vietoje – 46911.

Daugumos skaitytojų skaitymo tikslas – laisvalaikio praleidimas, savišvieta. Grožinę literatūrą daugiausia skaito pensininkai, namų šeimininkės, tarnautojai. Studentams, vyresniųjų klasių

moksleiviams, besimokantiems kitose mokyklose ne retai reikalinga mokomoji, mokslo populiarioji literatūra. Periodinius leidinius skaito įvairių kategorijų skaitytojai.

2014 metais skaitytojams išduota:

Bibliotekos	Grožinės literatūros	Proc.	Šakinės literatūros	Proc.	Periodikos	Proc.
Rajono bibliotekose	107622	40,2	160123	59,8	151208	56,5
Viešojoje bibliotekoje	33039	39,7	50150	60,3	44134	53,0
Miestų filialuose	9905	33,8	19426	66,2	18691	63,7
Kaimų filialuose	64678	41,7	90547	58,3	88383	56,9

Skaitomumas

Bibliotekos	2014 m.	2013 m.	2012 m.
Rajono bibliotekose	29,10	31,21	29,10
Viešojoje bibliotekoje	28,39	29,03	25,83
Miestų filialuose	25,09	29,12	28,09
Kaimų filialuose	30,43	32,79	31,44

Aukščiausias skaitomumo rodiklis Kurklių filiale – 45,9, Svirnų II filiale – 39,3, Surdegio filiale – 39,2, Skiemonių filiale – 39,1. Žemiausias skaitomumo rodiklis Kavarsko filiale – 18,9, Viešintų filiale – 20,5, Vaitkūnų filiale – 21,5.

Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius

Rajono bibliotekose vartotojams skirtų darbo vietų yra 318 iš jų 97 kompiuterizuotos darbo vietos, visos tinklinės, su interneto prieiga. Viešojoje bibliotekoje skaityklose vartotojams – 70 darbo vietų, 18 iš jų kompiuterizuotos. Miestų filialuose 21 darbo vieta vartotojams, 8 iš jų kompiuterizuotos. Kaimo filialuose vartotojams yra 227 darbo vietos, 71 iš jų kompiuterizuota.

Vartotojų mokymas

Bibliotekose vis dar populiarūs gyventojų kompiuterinio raštingumo pagrindų, elektroninių paslaugų mokymai. Mokymai vyksta tiek Viešojoje bibliotekoje tiek filialuose. Mokymų trukmė valandomis 1114. Viešojoje bibliotekoje mokymams skirta 650 valandų. Be kompiuterinio raštingumo pagrindų gyventojai mokomi naudotis elektroniniu LIBIS katalogu, duomenų bazėmis. 2014 metais 16-oje Lietuvos miestų buvo vykdomas Lietuvos darbo biržos projektas „Pasitikėk savimi“. Anykščių viešoji biblioteka kartu su teritorine darbo birža irgi dalyvavo šiame projekte. „Kompiuterius mokymus pažengusiems“ 2014 m. baigė 32 jaunuoliai 17-24 metų amžiaus. Jų mokymo programa susidėjo iš 1) IRT pagrindų, 2) komunikavimo bei 3) dokumentų rengimo.

Prieiga ir sąlygos

Viešosios bibliotekos darbo laikas, kai vartotojai gali naudotis paslaugomis, nuo 9.00 val. iki 18.00 val. pirmadieniais – penktadieniais ir nuo 8.30 val. iki 16.00 val. šeštadieniais. Biblioteka dirba vidutiniškai 52 val. per savaitę, 302 dienas per metus.

Filialų darbo laikas nevienodas (atsižvelgiama į gyventojų pageidavimus). Filialai dirba 5 dienas per savaitę, (252 dienos per metus), vidutinis darbo valandų skaičius per savaitę 40 valandų. 9 filialai dirba ne pilną darbo dieną.

TBA aptarnavimas

2014 metais išsiųsta užsakymų - 59

Gauta dokumentų – 59

Iš jų: originalų – 20, kopijų – 39.

Mokamos paslaugos

Mokamos paslaugos teikiamos, vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-129, patvirtintu sąrašu ir įkainiais. Populiariausia paslauga – dokumentų kopijavimas.

Už mokamas paslaugas 2014 m. gauta pajamų 2316,9 €.

RENGINIAI

Renginiai bibliotekose – neatsiejama bibliotekų veiklos dalis. Renginių tikslas – populiarinti knygą ir biblioteką, skatinti skaitymą, formuoti bibliotekos įvaizdį, visuomenės požiūrį į biblioteką.

2014 metais rajono bibliotekose suorganizuota 1041 renginys, iš jų 402 žodiniai renginiai ir 639 vaizdiniai renginiai. Renginių temos ir formos bibliotekose įvairios Dažniausiai organizuojami renginiai pažymint lietuvių tradicines šventes, minėtinas datas, rašytojų jubiliejus, knygų bei parodų pristatymus, susitikimus su žymiais kraštiečiais. Populiarėja garsiniai skaitymai, ypač vaikams.

Pagrindinės renginių formos ir tematika Viešojoje bibliotekoje: Knygos šventė, Europos dienos šventė, literatūrinės kelionės (nauja), literatūriniai vakarai, susitikimai, dirbtuvės, kino filmai, parodų pristatymai, akcijos.

Pagrindiniai metų renginiai:

Projektas Kristijono Donelaičio 300 – osioms gimimo metinėms pažymėti, edukacinių užsiėmimų ciklas „Metai“.

„Donelaičio atlasas“ su Lietuvos rašytojų sąjunga.

Projektas „Istorijos ir žmonės – tekstai parašėse“;

- „Keliau su rašytojais“, literatūrinių kelionių su rašytojais projektas;
- „Pasakojimai glostomam moliui“, projektas su Lietuvos Aklujų ir silpnaregių sąjungos Anykščių skyriumi.

Knygos šventė „Knyga prasideda širdyje“;

- Knygų mugė bibliotekoje.
- Spaudinių paroda „Knygos anatomija“.
- Kūrybinė studija „Tu gali sukurti knygą“, keturios kūrybinės dirbtuvės.
- A. Baranausko literatūrinės premijos įteikimo vakaras. A. Smilgevičiūtės ir R. Radzevičiaus koncertinė programa, skirta K. Donelaičio jubiliejiniams metams.
- Europos diena Anykščiuose „M - (ES)K 10!“, Europos egzaminas.
- Europrotų kovos bibliotekoje, Europos Informacijos centro projektas.
- Interneto transliacijų ciklas „Euro panorama“.
- „Pagalvės kinas bibliotekoje“, Europos kino filmų demonstravimas.

	Rajono bibliotekose		Viešojoje bibliotekoje		Miestų filialuose		Kaimų filialuose	
	2014 m.	2013m.	2014 m.	2013 m.	2014m.	2013m.	2014m.	2013m.
Viso renginių	1041	997	189	113	93	108	759	776
tame sk. žodinių	402	383	77	50	24	22	301	311
tame sk. vaizdinių	639	614	112	63	69	86	458	465

Edukacinių užsiėmimų ciklas „Metai“.

Pirmas organizuotas renginys - tautosakinės edukacijos valanda su etnologue Gražina Kadžyte ir dailės mokytoja Kristina Striukiene „Kurkime Užgavėnių kaukes drauge“. G. Kadžytė papasakojo apie Užgavėnių tradicijas. Mokytoja vadovavo didžiuliui būriui moksleivių, mažų vaikų ir jų močiutė bei suaugusiųjų. Vieno užsiėmimo neužteko, tie patys dalyviai rinkosi dar du kartus, kaukes dekoravo, suteikė joms įvairių Užgavėnių personažų pavidalus. Kovo 5 dieną būrys persirengėlių nuo bibliotekos pajudėjo per miestą. Dainuodami Užgavėnių dainas, linkėdami gražaus pavasario, krėsdami „štukas“ aplankė prekybos centrus ir net rajono savivaldybę ir grįžo netuščiomis. Spalvinga Užgavėnių kaukių paroda bibliotekos foje buvo eksponuojama iki Velykų.

Antras ciklo renginys, skirtas Velykų šventei, „Margučių marginimo paprotys nuo amžių“. Minėdami poetą M. Martinaitį, skaitėme knygos „Marcelijaus margučiai“ ištraukas. Muziejininkė Rita Vasiliauskienė pravedė edukacinį užsiėmimą – kiaušinių marginimas vašku. Dalyviai: Anykščių III amžiaus universiteto moterys ir vaikų ir jaunimo užimtumo centro vaikai.

Trečias ciklo renginys - „Donelaičio atlasas“ – poezijos skaitymai Anykščių miesto K. Donelaičio gatvėje. Savo eiles skaitė poetai Ričardas Šileika, Benediktas Januševičius, Dainius Gintalas, Donatas Petrošius, literatūrologas Regimantas Tamošaitis.

Donelaitišką ciklą užbaigė A. Baranausko literatūrinės premijos įteikimo vakaras poetui Gintautui Dabrišiui. Antra vakaro dalis - A. Smilgevičiūtės ir R. Radzevičiaus koncertinė programa „Su daina per „Metus“, skirta K. Donelaičio jubiliejiniams metams.

Gruodžio mėn. vyko tradicinė **Knygos šventė „Knyga prasideda širdyje“**. Pagrindinė Knygos šventės Anykščiuose veiklų ir renginių ašis buvo paroda „Knygos anatomija“. Knyga, kaip įvairių sričių profesionalų (tekstų autorių, dailininkų, redaktorių ir kt.) kūrinys, atliekantis ne vieną funkciją, svarbus savo išvaizda, turiniu, sandara. Šventės metu pristatyta specialiai parengta Knygos anatomijos paroda buvo unikalus, pirmasis toks reiškinys Lietuvoje. Parodos siekis - suintriguoti

žiūrovus, parodyti jiems mažiau žinomas arba visai nežinomas knygos puses ir detales, Knygos anatomijos parodos sumanytojas ir kuratorius – Vilniaus universiteto afil. profesorius Osvaldas Janonis. Knygos anatomija – tai detalus knygos pažinimo kelias įvairiais knygos, kaip objekto, skerspjūviais. Parodoje buvo panaudotos išardytos, defektuotos ir nurašytos knygos, pagalbinės skaitymo priemonės, plakatai ir kt. Parodą visuomenei pristatė bibliotekininkai, atlikdami specialią programą. Muzikinį foną pristatymui padarė muzikos grupė „Sala“ (vadovas Audrius Šinkūnas). <http://www.temainfo.lt/anykstenu-bibliotekininku-parodoje-zmogiskoji-knygos-anatomija/>

Knygos Šventės metu bibliotekoje šurmuliavo Knygų mugė, kurioje dalyvavo gausus būrys leidyklų: UAB „ALG knygynai“, UAB „Nieko rimto“, VšĮ „Terra Publika“, VĮ „Bernardinai lt“, UAB „Raidynėlis“, UAB „Gimtasis žodis“, UAB „Versus aureus“, UAB „Baltos lankos“, Leidykla „Žara“ ir kitos. Veikė Kūrybinė studija „Tu gali sukurti knygą“, keturios kūrybinės dirbtuvės. Šventę vainikavo A. Baranausko literatūrinės premijos įteikimo vakaras, premija įteikta poetui Gintautui Dabrišiui, bei A. Smilgevičiūtės ir R. Radzevičiaus koncertinė programa, skirta K. Donelaičio jubiliejiniais metams.

Labiausiai įsimintini renginiai – **literatūrinės kelionės „Keliauk su rašytojais“**. Įvyko dvi kelionės su rašytojais - gidais Rimantu Vanagu ir Antanu Drilinga. Literatūrinių kelionių projektas padėjo pažinti tas vietas, iš kur rašytojai gavo įkvėpimą kurti, suteikė galimybę gyvai bendrauti. Projektą tęsime ir 2015 metais.

Projektas **„Istorijos glostomam moliui“** įdomus tuo, kad buvo skirtas ypatingai žmonių grupei – akliems ir silpnaregiams. Vyko keturi užsiėmimai: istorijų kūrimas su režisierė Daiva Ivanauskaite. Edukaciniai užsiėmimai: molio dirbtuvės su dailės pedagoge Jūrate Vingriene, nulipdytų molio indų dekoravimas, minčių koliažų ir molio indų parodos pristatymas visuomenei.

Organizuoti susitikimai su rašytojais, knygų pristatymai. Žurnalistės A. Urbonaitės knygos pristatymas „Žydiškų daiktų kambarys“. V. Kiaušas – Elmiškis pristatė savo knygą „Įsiklausymai“. Skaitytojų dėmesio susilaukė poetų M. Kudarauskaitės, A. Drilingos, B. Januševičiaus, R. Vanago, poezijos skaitymai. Skaitė P. Šironas. Kijeve gyvenantys lietuviai R. Malikėnaitė ir V. Strolia inicijavo susitikimą su Ukrainos rašytoju Andrejumi Kurkovu. Kalbėta apie kūrybą ir Maidane išgyventus įvykius.

Prisiminimų popietė „Jurgą Ivanauskaitę prisimenant“, vyko Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centre, bibliotekos darbuotojos pasakojo apie rašytojos J. Ivanauskaitės kūrybą.

Gegužės 9 d. tradiciškai minime Europos dieną. Vyko renginys „Europos diena Anykščiuose „M-(ES)K 10!““, skirtas Lietuvos narystės Europos sąjungoje 10 – mečiui pažymėti.

Ypač populiarius renginys viešojoje bibliotekoje „Europrotų kovos“, kuriame dalyvavo gausus būrys jaunimo.

Metų pradžioje, bendradarbiaujant su literatų klubu „Marčiupys“ organizuoti literatūriniai skaitymai „Kas švyti vasario nakties danguje?“, sutraukiantys gausų būrį vietos literatų bei svečių iš Kupiškio, Rokiškio, Pakruojo, Ukmergės rajonų.

Viešojoje bibliotekoje rengiamos teminės parodos, parodos skirtos personalijų jubiliejams, literatūrinės, naujų knygų, tapybos, fotografijų.

2014 metais pradėtas rengti parodų ciklas „Vienos knygos kompozicija“ (VKK) įvairia tematika – žymioms datoms, asmenybėms pažymėti. Parengta 15 tokių parodų.

Skaitytojų aptarnavimo skyriuje buvo parengtos parodos literatūros klasiko K. Donelaičio 300 metų jubiliejui „Ak, lietuvininkai, širdingi mano broleliai“ (K. Donelaitis), „Petras Cvirkas – ryški XX a. pirmos pusės lietuvių literatūros ir visuomenės asmenybė“, „Igno Šeinių asmenybė – unikalus XX a. dvikultūris fenomenas“ (rašytojo I. Šeinių 125 m. jubiliejui), „Jonas Aistis – lietuvių eleginės lyrikos klasikas“ (110-osioms rašytojo gimimo metinėms), „Antanas Smetona – pirmasis Lietuvos valstybės prezidentas“ (140-osioms A. Smetonos gimimo metinėms), „Česlovas Kudaba – mokslininkas, pėsčiomis išvaikščiojęs Lietuvą“ (mokslininko 80-osioms metinėms), „Marius Katiliškis – spalvinga, unikali asmenybė“ (rašytojo 100 metų jubiliejui), „Lakštingala negali

nečiulbėti“ (S. Nėries 110-osios gimimo metinėms), „Pirmasis pasaulinis karas – išbandymas Europos vienybei“ (paroda karo pradžios 100 metų jubiliejui).

Parengtas atmintinų datų parodų ciklas „Įžymūs menininkai“. Šio ciklo parodose pažymėti labiausiai nusipelnę Lietuvos bei užsienio menininkai: „Yra toks vienas ir nepakartojamas“, skirta Lietuvos teatro, televizijos ir kino aktoriui Gediminui Girdvainiui jo 70 – mečio proga ir paroda „Lietuviškos muzikos legenda“ skirta Lietuvos kompozitoriui, kultūros ir meno veikėjui Algimantu Raudonikiui jo 80 – mečio proga. Parodos „Visada buvau laisvas“ ir „Personažus reikia suprasti, o ne vaidinti“ skirtos Lietuvos teatro ir kino aktoriams, režisieriams Valentinui Masalskiui (60) ir Donatui Banioniui (90). Parodos dailininkų jubiliejams pažymėti: „Salvadoras Dali – šokiruojanti asmenybė“, „Spalvų ir šviesos galia“ (A. Dovydeniui), „Tikrasis modernaus meno pradininkas“ (P. Sezanui), „Vincas Kisarauskas – Lietuvos tapytojas, grafikas, scenografas“, „Alfonsas Čepauskas – dailininkas, grafikas, keliautojas, žurnalistas“, „Lengvos rankos ir lanksčios linijos menininkas“ (S. Krasauskas), „Edgaras Dega – prancūzų tapytojas, grafikas, skulptorius“, „Ilja Repinui – 170“.

Šiais metais savo jubiliejus šventė gausūs būrys kompozitorių, atlikėjų, teatro. Šioms sukaktims pažymėti Parengtos parodos: „Muzika suteikia prasmę“ (G. Kuprevičiui - 70), „Malonaus tembro dainininkas“ (R. Marijošiui-100), „Viskas yra muzika“ (F. Bajorui -80), „Lietuva – mano kūrybos Tėvynė“ (V. Ganelinui – 70), „Širdžiai reikia širdies“ (V. Telksniui – 80). „Pink Floyd“ nemirštanti muzikos istorija“ (50), „Esu svajotojas“ (J. Vaitkui – 70), „Teatras yra manyje“ (A. Giniotis), „Nuosaikios modernios krypties kompozitorius“ (V. Jakubėnas), „Balys Dvarionas – lietuvių kompozitorius, dirigentas, pedagogas“, „Mėgstu rokerio įvaizdį“ (P. Meškėla), „Pirmajai visos Lietuvos dainų šventei – 90“.

Viešojoje bibliotekoje organizuotos akcijos: Skaitytojų vaišinimas kava. Šaltuoju metų laiku, nuo sausio mėnesio skyriaus darbuotojų iniciatyva pradėjome kviešti skaitytojus prisėsti su knyga ar laikraščiu prie puodelio kavos. Taip mezgėsi įdomūs pokalbiai apie knygas, lankytojai buvo maloniai nustebę, sakė, kad niekur taip nuoširdžiai nebuvo sutinkami, kaip bibliotekoje. „Kavos aromatas sukūrė jaukumo jausmą“, sakė lankytojai.

Akcija – K. Donelaičio „Metų“ rašymas plunksna ir rašalu ant suvynioto „pergamento“. Skaitykloje lankytojus kvietėme imti plunksną į rankas ir įsijausti į Donelaičio laikmetį, perrašant garsiąją poemą „Metai“.

„Happy in Anyksciai!“ – smagi akcija, kurioje šokome prie bibliotekos įėjimo, o Anykščių jaunimas sukūrė video klipą ir išplatino internete.

Filialuose organizuoti renginiai

2014 m. Elmininkų ir Burbiškio bibliotekos minėjo bibliotekų įkūrimo 60 metų jubiliejus. Šie renginiai sukvietė gausų būrį bibliotekų lankytojų, svečių, lankėsi kolegės iš kitų filialų.

Minint lietuvių literatūros milžino Kristijono Donelaičio 300 metų jubiliejų Kavarsko filiale organizuota literatūrinė - muzikinė kompozicija „Poeto rankomis praeitį kilnojam“. Šią kompoziciją kavarskiečiai pristatė ir Šerių filiale. Burbiškio filiale šiam jubiliejui paminėti vyko net keletas pokalbių valandėlių. Debeikių filiale organizuota popietė „Skaityk Kristijoną Donelaitį“, Kurklių filiale – popietė „Donelaitis ir mes“, Mačionių filiale organizuoti garsiniai skaitymai „Skubinkimės, eime, nugaminkim reikalą kožną“, Raguvėlės filiale – garsiniai skaitymai „Skaitome Donelaitį“, Svėdasų filiale popietė „Pasitikime Donelaitį, prisimindami jo kūrybą“, Troškūnų filiale popietė „Jau saulelė vėl atkrodama budino svieta...“, Traupio filiale garsiniai skaitymai „Jau saulelė vėl atkrodama...“. Daugelyje filialų šiai sukakčiai paminėti parengtos spaudinių parodos.

Prisiminti ir paminėti Sausio 13-ąją Kurklių filiale organizuotas renginys „Balta gėlių kalba ant juodo lango stiklo“, čia veikė ir spaudinių bei Kurklių Stepono Kairio pagrindinės mokyklos moksleivių piešinių paroda „Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena“. Mačionių filiale organizuota

popietė „Tos dienos – mūsų širdyse“, Rubikių filiale – „Sausio 13-osios atmintis gyva“, Skiemonių filiale renginys „Širdyse uždekindami žvakę“ ir kt.

Kavarsko filialas tradiciškai Joninėms organizuoja poezijos ir muzikos vakarą „Prie savo džiaugsmo šaltinių“. Andrioniškio filiale teatro „Rebus“ įkūrėjas ir vadovas Jonas Buziliauskas pristatė monologinį spektaklį „Velnioniškai vienas“, P. Širvio poezijos motyvais. Andrioniškio filiale lankėsi ir žinomas ukrainiečių rašytojas Andriejus Kurkovas. Ažuožerių filiale organizuotas renginys „Saugus visur ir visada“, kuriame dalyvavo Anykščių rajono policijos komisariato pareigūnai, Kurklių filiale skaitytojų dėmesio susilaukė vakaras „Poezijos ir muzikos pynė“, „Tavo vakaras, meile – žvaigždžių degimas“, Svėdasų filiale – „Laikas praeina – poezija lieka“ ir kt.

Nemažai renginių bibliotekos organizavo nacionalinės bibliotekų savaitės metu: Skiemonių filiale popietė „Sueikime, bendraukime, diskutuokime“, Traupio filiale organizuota šventė Knygai „Knyga laukia tavęs“ ir kt.

Metų knygos rinkimuose dalyvavo Ažuožerių, Rubikių, Kavarsko, Kurklių, Traupio filialai. Knygas gauti, deja pavyko ne visoms.

Bibliotekose organizuoti renginiai Knygnešio dienos, Motinos dienos, kitų švenčių paminėjimams.

Viešintų ir Kavarsko filialai įsikūrė šių pagrindinių mokyklų patalpose, kur įsteigti Universalūs daugiaviečiai centrai. Vyko šių centrų atidarymo šventės.

Be turiningų žodinių renginių bibliotekose rengiamos knygų, tautodailės, meno parodos. Tinkamas sąlygas meno parodų organizavimui turi Andrioniškio, Svėdasų, Kavarsko filialai. Andrioniškio filiale organizuota anykštėno Stanislovo Semėno fotografijos paroda, Vaido Pupelio fotografijos paroda, skirta „Siaurukui“, A. Dereševičiaus drožinių paroda. Kavarsko filiale organizuota kraštietės Janinos Aleknavičienės tapybos darbų paroda „Spalvų kalba“, seniūnijoje esančių bendruomenių pateiktų fotonuotraukų paroda „Audžiamie gyvenimo juostą kartu“, Anykščių dailės mokyklos direktoriaus Arūno Vilkončiaus darbų paroda. Svėdasų filialo Meno galerijoje eksponuotos ukmergiškės tautodailininkės Reginos Žvirblienės skiautinių paroda, Kamajų A. Strazdo gimnazijos moksleivių fotografijų paroda „Aš matau gyvenimą“ ir kitos.

Tradiciškai bibliotekose organizuojamos spaudinių parodos įvairiomis temomis: rašytojų jubiliejinėms sukaktims paminėti, tautos šventėms, istorinėms datoms pažymėti bei teminės parodos.

Informacija apie organizuojamus renginius buvo skelbiama rajono laikraštyje „Šilelis“, internetiniame tinklapyje www.silelis.res ir www.anyksta.lt, profesiniame periodiniame leidinyje „Tarp knygų“, viešosios bibliotekos internetiniame puslapyje www.anyksciuvb.lt, bibliotekos skelbimų lentoje.

IV. DARBAS SU SKAITYTOJAIS VAIKAIS

Vaikai, kuriems nuo mažens yra skaitoma, o vėliau patys pradeda skaityti, lankytis bibliotekoje, visam gyvenimui susiformuoja įgūdžiai, kurių neįmanoma įgyti žiūrint vaizdo kasetes ar televiziją. Jie išmoksta geriau klausyti ir būna dėmesingesni mokykloje. Jų žodynas sparčiai plečiasi. Skaitymas, pagarba ir meilė knygai – tai išsilavinimo dovana kurią stengiamės įskiepyti savo jauniems skaitytojams.

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyrius yra ta vieta, kur kiekvienas vaikas yra laukiamas, priimamas kaip asmenybė, stengiamasi patenkinti kiekvieną jo poreikį ir norą kuo daugiau sužinoti. Siekiama, kad knyga ir skaitymas suteiktų vaikams galimybę žinoti, pažinti ir atrasti, kad skaitymas išliktų į vaiko ar jauno žmogaus gyvenimą ir teiktų ne tik malonumą, bet ir skatintų jį „augti“, kad skaitydami vaikai ieškotų sprendimų savo gyvenime, įvertindami literatūrinių personažų klaidas ar siekius ir kad skaitymas būtų tikslingas, nuoseklus, gerai apgalvotas ir suplanuotas darbas.

Dokumentų fondas ir jo panaudojimas

Viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriaus dokumentų fonde yra 19621 fiz. vnt. 9845 pav. dokumentų. Metų eigoje gauta 1246 fiz. vnt., 576 pav. naujų dokumentų. Gauta 18 pavadinimų periodinių leidinių.

Patys mažiausieji skaitytojai džiaugėsi naujomis ir jau pamėgtomis žaislinėmis knygelėmis: „Sodyboje“, „Dinozaurai“, K. Kubilinskas „Vai tu, Martynai“ (su garsais), K. Jakubėnas „Abėcėlė“ (garsų knygelė), F. Watt „Muzikos garsų knygelė mažiesiems“ (su muzikos garsais), „Kaip šunelis lobio ieškojo“, „Vilkas pilkas nebaisus“ ir kitomis. Didelio vaikų dėmesio sulaukė šiuolaikiškos gyvūnų enciklopedijos mažyliams su išmaniaja planšete: „Didžioji gyvūnų knyga“, „Didžioji ūkio knyga“ ir „Didžioji zoologijos sodo knyga“. Su malonumu mažieji skaitytojai skaitė naujas knygas „Stebuklingas miškas“ ir „Princesių rūmai“. Tai patrauklios, spalvingos knygos sudarytos iš 13 mažyčių knygelių, su kuriomis vaikai gali ne tik smagiai pažaisti, bet ir naudingai praleisti laiką skaitydami.

Jau geriau pramokę skaityti vaikai pamėgo lietuvių autorės L. Žutautės knygeles apie Kakę Makę: „Kakė Makė ir pabėgusios ausys“, „Kakė Makė ir netvarkos nykštukas“, „Kakė Makė ir didelė tamsa“, „Kakė Makė ir svajonių gimtadienis“. Skaitė T. Janson knygas: „Muminukas ir žiemos sniegas“, „Muminukas ir gimtadienio sagutė“, T. Bagge „Trolių Mumių slėnio lobiai“ bei F. Simon kūrinius apie blogiuką Henri. Mažosios skaitytojos mergaitės skaitė K. Janouch knygas: „Ingrida ir pleistriukai“, „Ingrida ir tėtis“, „Ingrida, laikas į lovytę“ bei knygas iš serijos „Mažoji Princesė“: „Noriu savo čiulptuko!“, „Palikite įjungtą šviesą!“, „Nenoriu plautis rankų!“. Skaitomos buvo A. Lindgren, P. Travers, R. Dahl, K. Kasparavičiaus, V. V. Landsbergio, M. Gripes, U. Starko, O. Proislerio knygos. O Knister knygos apie Raganą Lilę vis dar labai domina mūsų skaitytojus.

Vaikai mielai skaito knygas apie kačiukus. Populiarios R. Scotton serijos „Aš skaitau!..“ knygos: „Katinėlis Juodis: smagiausias žaidimas“, „Tekšt tekšt, Juodi“ ir „Katinėlis Juodis: saldžių sapnų“ bei „Pelės ir katinas“, J. Nekrošiaus „Mielė bičiuliai arba gyvenkim geruoju“, R. Bilinsko „Svečiuose pas Murklį“, „Katinas Martynas“, S. Kargaudas „Rainio išdaigos“, „Kačiukų pasaulis“, G. Stilton „Katinų piratų laivas“ ir kt. Pastaruoju metu vaikai dažniau domisi nuotykinėmis knygomis, net ir patys mažiausieji skaitytojai, o pasakos lieka antroje vietoje. Rinkdamiesi pasakas vaikai stengiasi imti tik tokias, kurios yra trumpos. Populiariausios nuotykinės vaikų knygos: H. Webb „Palikti šunyčiai“, „Pradingėlė katytė Miglė“, „Pavogtas Pilkutis“, „Mažoji kalytė Brita“, „Benamis katinėlis Murkus“, „Vienišoji Baltukė“, „Bėglė Rudutė“ bei V. V. Landsbergio „Stebuklingas Dominyko brangakmenis“, P. Finn „Alvinas ir burundukai“, R. Atwater „Pono Poperio pingvinai“, L. Dulkan „Šunų viešbutis“. Serijos „Ūsuotos istorijos“ knygos „Šalin letenas, Sūriasnuki“, „Paslaptingas Nosterpelėno rankraštis“, „Metro šmėkla“, „Nuskendusio lobio paslaptis“, „Karinis katinų piratų burlaivis“ lentynose niekada neužsibūna. Džiugu, kad vaikai skaito ir eilėraščių knygeles: Z. Gaižauskaitės, J. Marcinkevičiaus, M. Vainilaičio, N. Morkūnaitės, Z. Sadauskaitės, knygas. Jas mielai skaito ne tik patys mažiausieji skaitytojai, bet ir vyresni vaikai. Tėveliai šias knygas dažnai rekomenduoja skaityti savo vaikams.

Pradinukai domėjosi ir informacinėmis knygomis: „Magiški triukai“, „Kariai. Garsiausi pasaulio kariai, jų kovos būdai ir pergalės“, „Jūrų gražiausi ir žinomiausi gyventojai“, Mikės Pūkuotuko enciklopedija „Gyvūnai“, N. Philip „Mitologijos enciklopedija“ ir kitomis.

Pastaraisiais metais vyresniojo amžiaus mūsų skaitytojai labiausiai pageidavo šių knygų: E. E. Schmitt „Nojaus sūnus“, I. Meras „Lygiosios trunks akimirka“, D. Geisler „Slapti Vandos užrašai“, J. Sabaliauskaitė „Liūnsargių moteris“, L. S. Černiauskaitė „Benedikto slenksčiai“, L. Kavolė „Pašėlusiai keista kelionė. Voro Skriberio užrašai“, E. Kestner „Mažulė ir Antonas“, G. Mebs „Sėkmadienio vaikas“, Jean – Pierre Davidts „Mažasis princas grįžo“, K. Brooks „Kendė“, E.

Farjeon „Mažoji siuvėja“, J. Wilson „Bučiny“, Sandra Brown „Svetimas veidas“, „Susikeitimas“, U. K. Guin „Žemjūrės burtininkas“ ir kt. Taip pat N. Evans „Arklių užkalbėtojas“, P. Coelho „Alchemikas“, E. Brontė „Vėtrų kalnas“, F. Erligsson „Benjaminas Balandis“, J. Frey „Atgal kelio nėra“ ir „Pasaulis už groto“ bei kitų. Tačiau šių knygų fonde visai neturime.

Džiugu, kad vaikiškomis knygomis domisi ir mažųjų skaitytojų tėveliai. Suaugusieji dažniausiai pageidavo šių knygų: L. M. Kraus „Visata iš nieko“, A. Rakauskas „Gustavo receptai“, M. Mačėnaitė „Vaikų privatumo apsauga internete“, L. Klimka „Po Tėviškės dangum“, S. Swift „Jojimo pagrindai“, A. Vingras „Pirmieji penkeri gyvenimo metai“, P. Holford „Pilnavertė Jūsų vaiko mityba“, K. Barnett „Mano mažasis genijus“, R. Pradella „Didžioji vaikų piešimo mokyklėlė“, A. Bernfels „Piešimo mokyklėlė mažiesiems dailininkams“ ir kt. Tėvai domisi psichologine – pedagogine literatūra: „Laiminga vaikystė“, J. Silberg „Mažylio lavinimas“ ir „Vaiko smegenų mankšta nuo gimimo iki 3 metų“, „S. Harland „Hiperaktyvus ar labai gabus?“, S. Jeffers „Bijok, bet vis tiek daryk“, „Auginu vaiką. 100 klausimų psichologui“, J. Gippenreiter „Kaip bendrauti su vaiku?“, J. Canfield „Sėkmės principai paaugliams“, N. Bedard „Vaikų piešiniai“, O. Lapinas „Ten ir atgal“, M. G. R. Robichaud „Vaikas kenčia pažeminimus mokykloje“, M. Meeker „10 laimingų mamų įpročių“, B. Laditan „Ką kalba mažylis, kai dar nekalba“. Populiarios suaugusiųjų tarpe serijos „Mamos biblioteka“ knygos: R. Dreikur ir V. Soltz „Laimingi vaikai“, S. Biddulph „Laimingų vaikų paslaptis“, E. Fodor „Pojūčių pasaulis“.

Labai gaila, kad populiariausių ir vaikų pamėgtų knygų turime tik po vieną egzempliorių. Daugelio skaitytojų pageidaujamų knygų skyriuje visai nėra. Todėl negalima patenkinti daugumos skaitytojų poreikių. Ypač trūksta paaugliams ir vyresniesiems mokiniams skirtos literatūros.

VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

Praėjo vieneri metai nuo bibliotekos įkurtuvių. Vaikų literatūros skyriui metai buvo kaip niekad darbingi. Skaitytojų aptarnavimas vyko be jokių trukdymų. Padaugėjo registruotų vaikų vartotojų, padidėjo bendras apsilankymų skaičius ir literatūros išdavimas.

Vartotojų telkimas

Statistikos departamento bei Panevėžio teritorinės statistikos valdybos teigimu, nuo 2010 m. pradžios, statistikos suvestinėse pateikiamas tik bendras Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančių gyventojų vaikų nuo 0-15 metų amžiaus skaičius. Gyventojų vaikų skaičius pagal amžių, gyvenančių mieste ir kaime suvestinėse nėra nurodomas.

Analizuojant skyriaus vartotojų aptarnavimą buvo naudoti rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros, sporto ir turizmo skyriaus bei savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus pateikti duomenys apie Anykščių mieste gyvenančius vaikus. Vadovaujantis šiais duomenimis 2014 metų pabaigoje Anykščių mieste buvo 1895 vaikai iki 15 metų, kaimiškose vietovėse, kur skaitytojus aptarnauja filialai vaikų skaičius 2170.

Per metus Viešojoje bibliotekoje sutelkta 762 skaitytojai vaikai, t. y. 23 vartotojais vaikais daugiau nei 2013 metais.

2014 m.	2013 m.
762	739

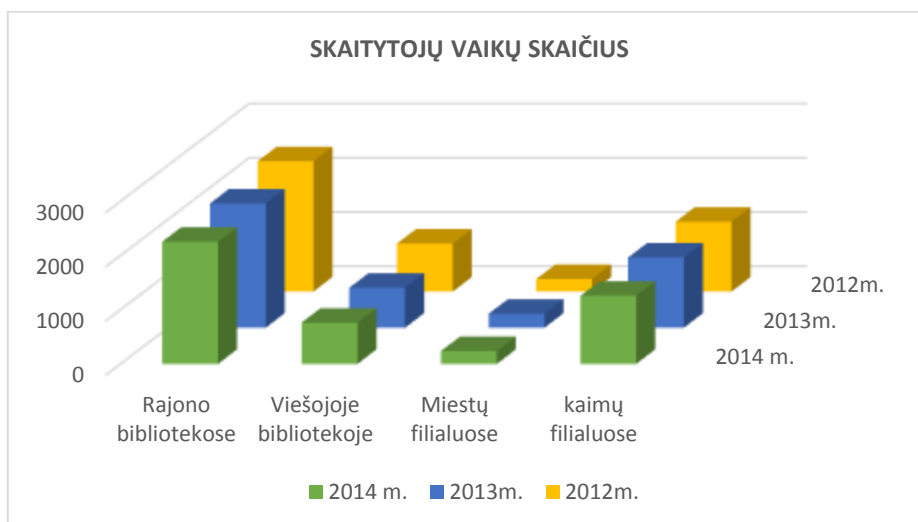
Skaitytojų vaikų skaičius rajono bibliotekose turi tendenciją mažėti. Mažėja rajone gyventojų skaičius, kaimiškose vietovėse uždamos mokyklos, tad mokiniams tenka važinėti į mokyklas miestuose ar didesniuose miesteliuose, po pamokų grįžta vėlai ir į biblioteką nebeužsina. Nemaža dalis moksleivių skaito tik mokyklos bibliotekose. Neretai skaitymo pomėgį užgožia kompiuteriai.

Gyventojų vaikų sutelkimo procento skaičiavimas nėra tikslus, nes moksleiviai besimokydami pagrindinėse ar vidurinėse mokyklose neretai užėina į šių miestelių ar kaimų bibliotekas, nors gyvena kitų bibliotekų aptarnaujamuose mikrorajonuose. Pvz. Svėdasų bibliotekoje galimai skaito vaikai iš Vaitkūnų, Kavarsko bibliotekoje – iš Šerių ir pan. Didelė dalis Raguvėlės aptarnaujamo mikrorajono vaikų mokosi Troškūnų ir Panevėžio mokyklose, vėlokai grįžę iš jų jau nenuėina į Raguvėlės biblioteką.

Skaitytojai vaikai rajone sudaro 24,5% bendro skaitytojų skaičiaus. Miestų filialuose -20,3%, kaimų filialuose – 24,6%.

Skaitytojų vaikų skaičius rajono bibliotekose

Bibliotekos	2014 m.	2013 m.	2012 m.,
Rajono bibliotekose	2255	2292	2403
Viešojoje bibliotekoje	762	739	884
Miestų filialuose	237	257	231
Kaimų filialuose	1256	1296	1288

Labai didelė problema – skolininkai, kurie padaro nemažai žalos. Dažniausiai jie paima reikalingas, vertingas knygas ir jų nebegrąžina. Pastaruoju metu dalis mokinių išvažiuoja į užsienį, kiti išvyksta gyventi į kitą miestą, tretį negrąžina knygų dėl atsakomybės jausmo stokos. Taip dingsta pačios reikalingiausios ir geriausios knygos. Metų eigoje vaikai skolininkai į biblioteką grąžinti knygas buvo kviečiami įvairiausiais būdais: per klasės draugus, kurie dažnai ateina į biblioteką, skolininkų sąrašai buvo platinami mokyklose su prašymu grąžinti knygas, taip pat moksleiviams į rankas buvo įteikiami paraginimai su prašymu grąžinti knygas, nes jų labai laukia kiti vaikai. Naujos patalpos, daug skyriuje vykusių renginių, „Katinų svetainės“ populiarinimas neišsprendė įsisenėjusios skolininkų problemos. Nežiūrint visų pastangų 2014 metų pradžioje Viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriuje yra 89 skolininkai.

Apsilankymų skaičius

Vaikų lankytojų skaičius rajone išaugęs, tačiau jis mažėjo filialuose. Viešojoje bibliotekoje lankytojus patraukė naujos patalpos, daug vykusių renginių, organizuotų parodų. Daug lankytojų apsilankė skyriaus organizuojamose šventėse, literatūrinėse popietėse, pasakų sekimo valandėlėse, susitikime su rašytoja, poezijos skaitymėliuose, literatūrinėje išvykoje, renginyje

„Vaikai ir knygos: diena – naktis bibliotekoje“ ir kt. Vaikus sudomino ir patraukė metų eigoje organizuotas renginių ciklas „Gyveno kartą katinas...“ Renginiai prasidėjo bibliotekos katino vardo rinkimais. Skaitytojai bei visų miesto mokyklų pradinį klasių mokiniai aktyviai dalyvavo katino vardo rinkimuose. Po to sekė daug organizuojamų veiklų, kuriose dalyvavo katinas Pūkis – Kutulis. Vaikai norėjo susitikti ir pabendrauti su juo bei aplankyti „Katinų svetainę“.

Kūrybinių darbų parodų ciklas „Metų laikai“, skirtas K. Donelaičio 300 – osioms gimimo metinėms paminėti pakvietė didelį būrį lankytojų. Kūrybiški, įdomūs piešiniai džiugino ne tik darbų autorius, bet ir jų draugus, tėvelius, senelius ir kitus jų pažįstamus žmones. Vis dažniau bibliotekoje apsilanko vaikai, atvykę atostogauti pas senelius, dėdes, tetas iš kitų rajonų. Jie dažnai lankosi bibliotekoje, noriai skaito knygas, dalyvauja renginiuose bei kitoje skyriaus organizuojamoje veikloje.

Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Bibliotekos	2014m.	Lankomumas	2013m.	Lankomumas	2012m.	Lankomumas
Rajono bibliotekose	72817	32,3	68728	29,9	64319	26,8
Viešojoje bibliotekoje	21878	28,7	16780	22,7	17387	19,7
Miestų filialuose	6445	27,2	6669	25,9	5561	24,1
Kaimų filialuose	44494	35,4	45279	34,9	41371	32,1

2014 metais vaikai filialuose apsilankė 50939 kartus. 6445 lankytojai buvo miestų filialuose (224 mažiau nei 2013 m.) ir 44494 lankytojai kaimų filialuose (785 mažiau nei praėjusiais metais). Bendras skaitytojų vaikų lankomumas miestų filialuose 27,2, kaimų filialuose -35,4. Aukščiausias skaitytojų vaikų lankomumo rodiklis Svirnų II bibliotekoje – 90,1, Staškūniškio bibliotekoje – 56,8, Viešintų bibliotekoje – 53,1, Šerių bibliotekoje - 52,1. Rečiausiai skaitytojai vaikai lankėsi Andrioniškio filiale, čia lankomumas -10,7, Vaitkūnų filiale – 15,0, Burbiškio filiale - 17,0.

Dokumentų išduotis

Išduotis	Rajono bibliotekose	Viešojoje bibliotekoje	Miestų filialuose	Kaimų filialuose
2014 m.	65856	15427	3398	47031
2013 m.	65192	12638	3810	48744
2012 m.	63174	14665	3359	45150

Bendra išduotis, lyginant su praėjusiais metais padidėjo 664 fiz. vnt. Ženkliai padidėjo išduotis vaikams Viešojoje bibliotekoje. Įtakos turėjo naujos patalpos, vasaros atostogų metu organizuotas skaitymo skatinimo konkursas „Vasara su knyga ir lėle“ bei skaitymas pagal knygų sąrašus, kuriuos rekomenduoja mokytojai. Pastaruoju metu moksleiviai dažniausiai informacijos ieško internete, tačiau nemažai knygų vaikai perskaito vietoje. Taip išnaudoja laiką, laukdami savo eilės prie kompiuterio. Ypatingai vaikus domina periodiniai leidiniai, kuriuos su malonumu skaito skaitykloje. Vaikams skirta periodinė spauda yra pakankamai brangi, todėl daugelis vaikų neturi galimybės jų įsigyti. Džiugu, kad vaikiškais periodiniais leidiniais domisi ir juos skaito tėveliai, seneliai, auklėtojai, mokytojai. Deja filialuose išduotis vaikams mažėjo. Čia gaunama mažai naujų, patrauklių knygelių, mažas kiekis populiarių periodinių leidinių, vaikus labiau vilioja interneto labirintai.

Vaikai dažniau knygutes ima skaityti į namus, vietoje jie paskaito žurnaliukus belaukdami eilės prie kompiuterio. Mėgstamiausi vaikų žurnalai „Naminukas“, „Laimiukas“, „Lututė“, „Justė“.

Rajono bibliotekose skaitytojams vaikams išduota 39638 fiz. vnt. grožinės literatūros, 26218 fiz. vnt. šakinės literatūros ir 25613 vnt. periodinių leidinių.

Skaitomumas

Išduotį apibūdina skaitomumo rodiklis. Bendras vaikų skaitomumo rodiklis rajono bibliotekose – 29,2. Viešojoje bibliotekoje – 20,2, miestų filialuose – 14,3, kaimų filialuose – 37,4. Aukščiausias vaikų skaitomumo rodiklis Rubikių filiale – 64,8, Staškūniškio filiale – 53,4, Mačionių filiale – 51,9. Žemiausias skaitomumo rodiklis Troškūnų filiale – 12,9, Kavarsko filiale – 15,3, Andrioniškio filiale – 17,9, Debeikių filiale – 17,9.

Renginiai vaikams

Renginių tikslas – sudominti vaikus knyga, skatinti norą skaityti.

2014 metais rajono bibliotekose suorganizuota 444 renginiai vaikams. Iš jų žodiniai – 228, vaizdiniai – 216. Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje iš viso buvo suorganizuota 68 renginiai. Iš jų: žodiniai 37, vaizdiniai 31.

Renginių formos visose rajono bibliotekose įvairios: literatūrinės bei kūrybos darbų parodos, literatūriniai ir etnografiniai rytmečiai, popietės, valandėlės, susitikimas su rašytoja, šventės, poezijos skaitymėliai, kūrybinės improvizacijų valandėlės, literatūrinės išvykos, skaitymo konkursas, viktorinos, diena – naktis bibliotekoje, kūrybinės dienos stovyklos, garsiniai pasakų skaitymai, ekskursijos po Vaikų literatūros skyrių ir kiti. Tematika taip pat įvairi: kalendorinės ir valstybinės šventės, rašytojų jubiliejai, metų aktualijos ir pan.

Viešojoje bibliotekoje vyko

Vaizdiniai renginiai vyko įvairiomis temomis - rašytojų jubiliejams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms bei kitomis vaikams aktualiomis temomis.

Metų eigoje buvo parengta teminių parodų: „Mon voyage en France/ Mano kelionė po Prancūziją“, „Vasara su gera knyga“, „Ruduo ramybe dvelkia“, „Laimingas žirgas“, ir kitos.

Vaikų rašytojų jubiliejams paminėti buvo parengtos parodos: „Jau saulelė...“ (K. Donelaičiui – 300 m.); „Smalsučio“ serijos knygelių pradininkas“ (V. Misevičiui – 90 m.); „Aš vėl sėdžiu prie knygos ir...“ (P. Cvirkai – 105 m.); „Atsimenu, kad aš toks pat buvau“ (J. Biliūnui – 135 m.) „Tėviškė, viena ir vieną kartą“ (Č. Kudabai – 80 m.), „Geranoriškumu ir atjauta garsėjantis rašytojas“ (J. Mačiukevičiui – 75 m.), „Deimančiukų ieškotojas“ (J. Tumui – Vaižgantui – 145 m.), „Aš turiu aukso šukas“ (E. Mieželaičiui – 95 m.), „Diemedžiu žydėsiu“ (Salomėjai Nėriai – 110 m.).

Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms skirtos šios parodos: „Jos laisvė purienom žydės“ (Lietuvos valstybės atkūrimo ir Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo dienai), „Cherces des livres...:/ Ieškokite knygų...“ (Frankofonijos dienai), „Velykų zuikutis mums šypsos pro ūsą“ (Šv. Velykoms), „Ar saulė, ar lietūs, mums gera kartu“ (Tarptautinei šeimos dienai), „Ant motulės rankų“ (Motinos dienai), „Tėvelio sodai“ (Tėvo dienai), „Dundėjo į šiaurę vagonai“ (Gedulo ir vilties dienai), „Raganų siautėjimo metas“ (Rasų, Joninių šventei), „Jau rugsėjis rengias rudenio lapu“ (Mokslo ir žinių dienai), „Karaliaus Mindaugo garbė“ (Karaliaus Mindaugo vardo diena), „Pasišviesdami gerumo ir draugystės šviesa, pasitinkame šventes“ (Adventui), „Einam Kalėdų ieškoti“ (Kalėdoms).

Daug lankytojų sulaukė skyriaus patalpose organizuotas kūrybinių darbų parodų ciklas „Metų laikai“, skirtas Kristijono Donelaičio 300 – ūjų gimimo metinių paminėjimui. Buvo eksponuotos keturios ilgalaikės piešinių parodos: „Pavasario linksmybės“, „Vasaros darbai“, „Rudenio gėrybės“, „Žiemos rūpesčiai“. Nuotaikingus piešinius, kurie atspindi K. Donelaičio poemoje „Metai“ atpasakotus metų laikus, kūrė Kūrybos ir dailės mokyklos, A. Vienuolio progimnazijos 3D, A. Baranausko pagrindinės mokyklos 1B klasės ir 3A klasės mokiniai. Moksleivių sukurti piešiniai visus metus puošė Vaikų literatūros skyriaus patalpas, džiugino ne tik mažuosius bibliotekos lankytojus, bet ir suaugusius žmones bei mūsų darbuotojus.

Baigiantis metams skyriuje buvo eksponuota A. Vienuolio progimnazijos 3C klasės kūrybos darbų paroda „Mano veidaknygė“. Ši paroda ypatingai domino skyriaus lankytojus vaikus bei jų tėvelius, kurie džiaugėsi kūrybinėmis idėjomis, derino įvairias kompozicijas, ieškojo panašumų į save, tėvus, močiutes ir pan. Veidaknygė, arba popierinis „Facebook“ - as“ kuriama pagal knygos vaikams principą, naudojant popierių susegtą kniedėmis, pieštukus, dažus anspaudus, o piešinys yra skaidomas į kelias dalis, kurį vartant galima žaisti.

Nemažai buvo organizuota žodinių renginių taip pat teatralizuotos pramogos, šventės, literatūrinės popietės, rytmečiai, pamokėlės, pažintinės ekskursijos po biblioteką, susitikimas su rašytoja Danguole Kandrotiene, prancūzų kalbos pamoka ir kt. Tačiau įsimintiniausiu metų renginiu galima vadinti „Vaikai ir knygos: diena – naktis bibliotekoje“. Renginys buvo skirtas linksmam ir prasmingam paminėti Tarptautinės frankofonijos ir vaikų knygos dienas.

Lietuviška vakarienė – prancūziški pusryčiai

„Aš bibliotekoje: matau, liečiu, girdžiu“ – taip pavadinome projektą, kurį įgyvendina Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus darbuotojai, talkinant visai viešosios bibliotekos komandai. Pirmasis projekto renginys – „Vaikai ir knygos: diena – naktis bibliotekoje“. Dalyvavo gausus būrys svečių: Prancūzų kalbos instituto prie Prancūzijos ambasados Lietuvoje kalbos atašė Luc Aubry, šio instituto asistentė Snieguolė Kavoliūnienė, Lietuvių kalbos instituto direktorė prof. Elena Jolanta Zabarskaitė, projekto „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“ vadovė dr. Asta Leskauskaitė, knygos „Rytų aukštaičiai anykštėnai“ autoriai doc. dr. Žaneta Markevičienė ir dr. Aurimas Markevičius, Lietuvos-Prancūzijos asociacijos Anykščių skyriaus pirmininkė Laima Juzėnienė, šios asociacijos narė Kristina Kiaušaitė. Renginyje taip pat dalyvavo Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos 3A klasės mokiniai su mokytoja Daiva Barauskiene ir tos pačios mokyklos 5C klasės bei Anykščių miesto mokyklų prancūzų kalbą besimokantys EMILE klasių mokiniai. Taip jau sutapo, kad vienu metu minėjome tarptautines Frankofonijos bei Vaikų knygos dienas, tad ir veiklos buvo skirtos naujausioms vaikų knygoms pažinti, prancūzų bei lietuvių kalbų draugystę per kūrybiškas veiklas stiprinti.

Vakaras prasidėjo kalbų plytelių atidengimo ceremonija, kurios metu Lietuvių kalbos instituto direktorė prof. Elena Jolanta Zabarskaitė ir Prancūzų kalbos instituto prie Prancūzijos ambasados Lietuvoje kalbos atašė Luc Aubry mus pasveikino: „Laba diena“ ir „Bonjour“! Tokie užrašai, puošiantys kalbų plyteles, įprasmins bibliotekos, kaip „Šviesos“ simbolio reikšmę, suteiks naujų paskatų veikti kalbinio bendradarbiavimo pagrindu. Formuodami kalbų plytelių alėją prie bibliotekos pastato, sakome sau ir kitiems, kad esame atviras, palankus, laukiantis miestas, draugiška kiekvienam biblioteka.

Profesionalių menininkų: perkusininko, grojančio afrikietiškais būgnais (djembe, dundun), muzikinio projekto „Drum Fever“ vadovo Martyno Sučylos, aktorės Kristinos Jakubauskaitės – Veršelienės, Anykščių bibliotekos darbuotojų, Lietuvos-Prancūzijos asociacijos Anykščių skyriaus pirmininkės Laimos Juzėnienės, šios asociacijos narės Kristinos Kiaušaitės, Anykščių rajono savivaldybės administracijos kalbos tvarkytojos Violetos Juciuvienės pagalba parengtos ir įgyvendintos specialios prancūzų kalbos ir anykštėnų patarmės pažinimo kūrybinių dirbtuvių programos.

Jau devintus metus iš eilės vaikai, jų tėveliai ir seneliai, kiti vaikiškos knygos mylėtojai dalyvauja Vaikų Metų knygos rinkimuose. Už kokią knygą iš penkių renkamų jiems balsuoti, panoro sužinoti Anykščių A. Baranausko pagrindinės mokyklos 3a kl. moksleiviai ir mokytoja Daiva Barauskienė. Jie atvyko į Vaikų literatūros skyrių. Vaikų literatūros skyriaus „gyvosios knygelės“ išmoningai pristatė renkamas knygeles. O sekančiuose renginiuose buvo pristatomos ir nominuotos knygelės.

Literatūrinė popietė **„Ant aukšto stataus kalno“**, skirta Jono Biliūno 135–osioms gimimo metinėms. Popietėje dalyvavo Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centro bei Antano Baranausko pagrindinės mokyklos 3 B klasės mokiniai su mokytoja Rasa Rukšiene. Renginio metu susirinkę vaikai žiūrėjo vaizdo įrašą apie Jono Biliūno gimtuosius Niūronis, Laimės žiburį, Beržų kalnelį... Po to supažindinta su svarbiausiais Jono Biliūno gyvenimo įvykiais, jo kūryba, diskutuota apie apsakymuose vyraujančią skriaudžiamųjų likimo temą, prisiminti vaikų perskaityti kūriniai. Renginį užbaigė Vaikų ir jaunimo užimtumo centro jaunųjų artistų padovanota inscenizacija pagal J. Biliūno apsakymą „Lazda“ ir vaikų parašyti laišakai, skirti šuneliui Brisiui.

Nacionalinė bibliotekų savaitė Anykščių L. ir S. Didžiulių viešojoje bibliotekoje prasidėjo nuotaikingu renginiu – Vaikų velykėlėmis. Į etnografinę popietę „Tau margutis – man margutis“ daugiausia atvyko lopšelio – darželio „Spindulėlis“ „Smalsiukų“ grupės vaikučių. Trečiadienio popietę kalnelis prie Vyskupo paminklo tapo Vaikų žeme. Kiekvieno vaiko rankelėje ar dailiame krepšelyje švietė spalvingas margutis. Žaismingai linksmindamos vaikučius velykinių papročių ir tradicijų takeliais vaikus vedė, nepamiršdamos ir Jurginių, spalvingos, ryškios „gyvosios knygelės“. Velykų akcentais ir pavasarinėmis gėlėmis pažymėta skraiste pasipuošusi „Gyvoji knygelė“ simbolizavo Velykę. Pats ryškiausias popietės akcentas mažiesiems dalyviams buvo margučių ridenimo varžybos. „Gyvosios knygelės“ įtraukė vaikus į linksmus žaidimus „Vaisių mišrainė“, „Nyktukai ir pilys“, „Adata ir siūlas“.

„Stebuklinga pasakos galia“

Tokiu pavadinimu, lyg stogu, papuošta Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos salėje vyko tradicinė lėlininkų šventė. Šįmet jubiliejinė – dešimtoji. Bibliotekos direktorius Romas Kutka sveikinimo žodžiu, lyg raktu, atvėrė vaikų kūrybos ir vaidybos lobių skrynelę. Iš pasakų šalies prieš vaikus stryktelėjo renginio vedėjai – du žavūs kiškiai. Pirmosios pabiro Ažuožerių bibliotekos vaikų lėlių teatro darbščiosios „Skrudėlytės“, suvaidinusios spektaklį apie blogybių miltus (vadovė Daiva Agafanovienė). Šmaikščiųjų kiškių paraginti visi vaikučiai nusipurtė visas blogybes ir įdėmiai sukluso, ką gi jiems paporins originalusis Lukošiusukas iš Kurklių bibliotekos. Visur ir visada vedžiojamas bibliotekininkės Danguolės Kavaliauskienės.

Kiek metų pasakų žemėje aidai anykštietiškojo lėlininkų šauklio balsas, tiek metų į jį atsiliepia Traupio pagrindinės mokyklos lėlių teatro studija „Kratukas“, kurią kūrybingai, lyg brangų augalą, laisto pedagogė Elena Barauskienė. Šįkart visi karštai plojo už spektakliuką „Ančiukas, vardu saulutė“. Lėlininkų šauklio balsui neabejinga ir pradinių klasių mokytoja Skaidrina Ratautienė. Su „Boružėlių“ teatriuku kūrybos dirvonėliuose minė takelius Jono Biliūno gimnazijoje, o šįmet – Antano Baranausko pagrindinėje mokykloje. Šįkart žvėreliai jaunųjų artistų rankose papasakojo, kas pirštinėje gyvena.

Kurklių Stepono Kairio pagrindinėje mokykloje net dvi mokytojos kursto lėlininkų laužo ugnelę. Dalia Bieliūnienė drauge su vaikais parengė spektaklį „Avinėlis beragėlis“, o Laimutės Pupelienės vadovaujami „Raganėlės“ lėlių teatriuko artistai – „Jaučio trobelė“.

Artistiškieji kiškiai paskelbė laukiamiausią momentą: pradedamas pasakų personažų paradas. Pasirodė vienas už kitą gražesni gyvūnai, žvėrys, princesės, daržovės...

Iš direktoriaus Romo Kutkos bei šios šventės organizatorių bibliotekininkių, kaip iš gausybės rago pasipylė padėkos, saldieji prizai

M-ES(K) 10! – informaciniuose pramoginiuose renginiuose Europos diena – ir bėgte, ir atsigulus...

Gegužės 9 d. nuo 12 iki 19 val. prie Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos (Vyskupo skveras 1) prieigose vyko Europos diena skirti informaciniai-pramoginiai renginiai M-ES(K) 10! Aktyviausiai renginyje dalyvavo Anykščių miesto darželių auklėtiniai ir miesto mokyklų mokiniai, bei jų mokytojos. Populiariausia renginio dalimi įvardinome – M-ES(K)! DEŠIMTKOVĖ, kur sportinės, judrumo veiklos buvo integruotos su informacija, klausimais apie Europą ir Europos sąjungą. Anot dešimtkovės moderatoriaus ir teisėjo, Anykščių sporto klubo „Vėtrungė“ vadovo Broniaus Vítkūno, finišavusioms komandoms kilo vienintelis klausimas – „ar bus šis renginys kitais metais?“. Dešimtkovėje startavo ir finišavo 15 komandų: moksleiviai, šeimos, politinių partijų atstovai, mokytojai. Išskirtinės ištvėrmės pareikalavo rungtis „Anykščiai 10 metų ES“, nes klausimai apie Anykščiuose ES lėšų pagalba įvykdytus projektus, renginius buvo „patalpinti“ į lėktuvėlius, kybojusių Anykščių Šv. Mato bažnyčios bokšto apžvalgos aikštelės viršuje. Dalyvis, užkopęs pasirinkdavo lėktuvėlį su klausimu į jį atsakydavo, jei atsakymas neteisingas – turėjo atsakymą pasiimti bokšto apačioje ir, grįžęs į viršų, atsakyti teisingai.

Tradicinių poezijos skaitymėlių „Po Meilės sparnu...“ šventė ir katinų krikštynos

Griežionių vienkiemyje vyko tradicinė poezijos skaitymėlių šventė - „Po meilės sparnu“. Atvykusius, gausų poeziją mylinčių mokinių, mokytojų, bibliotekininkių būrį pasitiko Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių memorialinės sodybos prižiūrėtoja muziejininkė Jūratė Pačinskienė. Šventės metu arbatos klubo „Arbatos magija“ vadovas Ramūnas Daugelavičius virė arbatą. Vyko Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centro lankytojų piešinių paroda ir bibliotekos katinų krikštynos.

Renginį vedė Troškūnų teatro studijos „Mes“ vadovė Jolanta Pupkienė, Ema ir Lukas.

Ši poezijos skaitymėlių šventė, skirta K. Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms paminėti. Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centro dalyviai skaitė ištrauką iš K. Donelaičio kūrinio „Metai“. Jaunieji skaitovai iš Antano Baranausko pagrindinės mokyklos, Antano Vienuolio progimnazijos, Andrioniškio pradinio ugdymo skyriaus bei Viešosios bibliotekos Ažuožerių, Kurklių, Staškūniškio ir Viešintų filialų lankytojai skaitė Bronės Buivydaitytės, Salomėjos Nėries, Justino Marcinkevičiaus, Maironio, Juozo Erlicko eiles. Skaitovų lūpomis liejosi žodžiai apie pavasario saulės spindulius šiltus, pienių sklidiną birželį, žvaigždžių lietuvių rugpjūčio naktį, spalvotą rudenį, baltos žiemos grožį ir išdaigas.

Šios šventės metu simboliškai pristatyta: „Praėjusių metų gruodį, Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos atidarymo iškilmų metu, iš Didžiulių sodybos, į Vaikų literatūros skyrių atslinko katinėlis. Knygas skaitantis, smalsus, protingas ir mylintis vaikus gyvūnėlis apsigyveno naujuose jaukiuose knygų namuose. Jį pamilo mažieji bibliotekos skaitytojai ir darbuotojai, jis noriai dalyvauja bibliotekos renginiuose, kuria istorijas ir pasakas, stebi vaikus, mielai su jais bendrauja“. Reikia išrinkti jam vardą. Kiekvienas bibliotekos lankytojas siūlė savo sugalvotą ar mėgstamą vardą. Įdomiausi - Liūdesėlis, Žaliaakis, Liūdnutis, Šarančius, Pasakiukas, Kutas, Lepūnas. Populiariausi – Pūkis, Kutulis. Kadangi katinėlis atklydo būtent iš Didžiulių sodybos, jo krikštynas nuspręsta surengti čia, poezijos šventės metu. Ir štai sodelyje pasirodė visų laukiamas katinėlis. Prasidėjo krikštynų apeigos, kurių metu jis buvo pakrikštytas vardu – Pūkis-Kutulis. Ta proga visi šventės dalyviai linkėjo katinėliui pelių, drąsos, nebijoti kutulio, sveikino eilėmis ir nuotaikingomis dainomis. Linksmasis

katinėlis gavo dovanų katžolę, po iškilmingos ceremonijos visi vaišinosi arbata, bandelėmis ir limonadu.

Vaikų literatūros skyriuje vyko renginys „**Aš vėl sėdžiu prie knygos ...**“ Renginyje dalyvavo Anykščių A. Baranausko pagrindinės mokyklos 3 A klasės mokiniai su mokytoja Daiva Barauskiene. Kovo 25 d. sukako 105 metai, kai gimė lietuvių literatūros klasikas Petras Cvirkas. Renginio metu mokytoja, mokiniai ir Vaikų literatūros skyriaus darbuotojos prisiminė rašytojo gyvenimą ir kūrybą. Veikė literatūros paroda, kurioje eksponuotos P. Cvirkos knygos: „Cukriniai avinėliai“, „Paslaptis“, „Vaikų karas“, „Rainiukai“, „Nemuno šalies pasakos“, „Lapė karalienė“, „Kvailutė ir laumė“, „Lapės gudrumėliai“, „Gaidys Giedorius“ ir kt. Bibliotekoje vaikai skaitė P. Cvirkos kūrinių ištraukas, pasakojo įdomiausius nuotykius, rekomendavo savo draugams paskaityti labiausiai patikusias knygas.

Vaikų literatūros skyriui mokiniai padovanojo pačių sukurta gražių minčių iš P. Cvirkos kūrybos knygelę ir „Draugystės knygelę“, talpinančią įdomias istorijas ir piešinius apie pasitikėjimą, ištikimybę, draugiškumą.

Taigi, vaikai vėl sėdėjo prie knygos. Šį kartą ne tik skaitė, dalinosi savo išpūdžiais, bet ir patys ją kūrė.

„Knygose atgyja lėlės“

Į Vaikų literatūros skyrių vaikus kvietė skaitymo konkursas – viktorina „Knygose atgyja lėlės“. Viktorinoje dalyvavo A. Vienuolio progimnazijos 3 D klasės mokiniai kartu su mokytoja Svetlana Šereliene. Konkursas, tai tik dalis Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės – Bitės viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros centro darbuotojų sumanyto ir inicijuoto projekto „Vasara su knyga ir lėle“. Projekto tikslas – vasaros atostogų metu motyvuoti vaikus aktyviai skaityti rekomenduojamas vaikų literatūros specialistų pripažintas ir vaikų pamėgtas Baltijos šalių ir Rusijos rašytojų grožinės literatūros knygas.

Vaikų literatūros skyriaus 2 – 4 klasių skaitytojais mielai sutiko dalyvauti kolegų iš Panevėžio organizuotame skaitymo skatinimo konkurse – viktorinoje „Knygose atgyja lėlės“. Visą vasarą vaikai skaitė pastaraisiais metais išleistus vertingiausius lietuvių, latvių, estų ir rusų autorių grožinius kūrinius, kurių personažai – lėlės bei mažos būtybės, sukurtos iš gamtinės medžiagos ir atgijusios knygos rašytojų fantazijos dėka. Vaikai skaitė knygas pagal iš anksto parengtą literatūros sąrašą. Tai J. Avyžius „Aštuonetas iš Trepsės namų“, E. Raud, E. Valter „Cypliukas“, E. Valter „Puokiai“, J. Zvirgzdinio „Tobijo paistalai“, N. Marčėnaitės „Lėlė“, E. Uspenskij „Kūlverstukas: Naujieji draugai“, A. Tolstojaus „Auksinis raktelis arba Buratino nuotykių“. Pasibaigus skaitymo etapui Vaikų literatūros skyriuje vykęs renginys buvo puiki galimybė apibendrinti vasaros knygų skaitymo rezultatus ir išsiaiškinti nugalėtojus. Viktorinos klausimyną (skaidrėse) pagal sudarytą rekomenduojamų knygų sąrašą parengė Panevėžio G. Petkevičaitės – Bitės viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros centras. Kiekvienas dalyvis užduotis turėjo atlikti individualiai. Viktoriną sudarė trys turai, tačiau pasibaigus antrajam turui jau paaiškėjo nugalėtojai, teisingai atsakę į visus viktorinos abiejų turų klausimus. Jais tapo A. Vienuolio progimnazijos 3D klasės mokiniai Gabrielė Zizirskaitė, Ervinas Lekauskas ir Karolis Vildžiūnas. (Mokytoja Svetlana Šerelienė). Rugsėjo mėnesio 17 dieną viktorinos nugalėtojai vyko į Panevėžio miestą, kur dalyvavo Gabrielės Petkevičaitės – Bitės viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros centro inicijuoto projekto „Vasara su knyga ir lėle“ baigiamajame renginyje. Gabrielė, Karolis ir Ervinas buvo apdovanoti padėkomis bei specialiai šiai progai išleistais leidinėliais su nugalėtojų nuotraukomis. Šventės dalyviams nuotaikingą muzikinę kompoziciją dovanojo Panevėžio miesto moksleivių namų mokiniai. Vėliau vaikai susitiko su rašytoja Danguole Kandrotiene, geriausia 2013 metų knygos vaikams „Spintos istorija“ autore. Rašytoja vaikams pasakojo kaip gimsta knygos, kiek laiko keliauja knyga iki skaitytojo, paaiškino kas yra „knygos lankas“, „knygų blokai“, atsakė į kitus vaikams rūpimus

klausimus. Panevėžio lėlių vežimo teatre Gabrielė, Karolis ir Ervinas dalyvavo edukacinėje programoje „Aktorius – lėlininkas“.

Patirtis miške: nuo rašytojo V.V. Landsbergio kūrybos iki to, kaip velniui barzdą surišti...

Rugsėjo 19 d. startavo literatūrinių kelionių projektas „Istorijos ir žmonės – tekstai parašėse“. Projektą kartu su rašytojais Anykščių krašte organizuoja Anykščių L. ir S. Didžiulių viešoji biblioteka.

Pirmasis į unikalią literatūrinę kelionę po sau artimas, brangias, įkvepiančias kūrybai vietas mišku netoli Šventupės vedėsi rašytojas, kino ir teatro režisierius Vytautas V. Landsbergis. Kartu su rašytoju keliavę Anykščių Antano Baranausko pagrindinės mokyklos 4A klasės mokiniai (mokytoja Daiva Barauskienė) ir Anykščių L. ir S. Didžiulių bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus bibliotekininkės įveikė keletą rašytojo suplanuotų kelionės etapų: pradžios (išeities) tašką, žygiavimą mišku, tylos slėnį, stiprybės akmenį, stovyklavietę. Kiekvienas literatūrinės kelionės etapas užsipildė rašytojo pasakojimais apie jo asmeninius patyrimus, susijusius su Sengire. Vaikai sužinojo, kad sunkiausiai autorius rašė knygą „Angelų pasakos“, kaip ypatingai jis vertina rašytojo Giedručio Morkūno (1960 – 2009) kūrybą, kad būdami suaugę būtinai turime perskaityti Tim Guenard knygą „Stipriau už neapykantą“ apie mokėjimą atleisti ir atleidimo galią... Ketvirtokai, bandydami neatsilikti, patys po sakinių pasakojo bendrą istoriją apie nykštuką ir lapę, o aktyviausi už tai buvo apdovanoti rašytojo V.V. Landsbergio kompaktinėmis plokštelėmis.

Visą vasarą Vaikų literatūros skyriuje veikė Anykščių vaikų lopšelio - darželio „Žilvitis“ vaikų kūrybos darbų paroda „**Pradžiugink mane savo žaisliuku**“, kur pateikta apie 80 vaikų pagamintų žaisliukų: lėlės, meškučiai, kačiukai, pelytės, žirafos, mašinėlės, motociklas, dinosauros, batukų užrišimo lentelė, skaičių dėlionė, „nuliukų-kryžiukų“ žaidimas, „skylėtas“ raidynas, medžiaginės raidelės, drugelis, žvaigždutė, voruokas, aštuonkojis, nykštukas, kempiniukas, paukštelis, pieštukinė „Drakonas“, pagalvėlės, namelis, arkliukai, karvytė, avinėlis, asiliukas, ugnikalnis...

Kilo rankutės, kai šių žaisliukų bičiulė ir globėja Ramunė paklausė vaikų, ar jie į biblioteką ateina pirmą kartą. Buvo į biblioteką atėjusiųjų nebe pirmą kartą. „Žaisliukai šiandien atsisveikina su biblioteka. Visą vasarą jie čia būdami susidraugavo su mumis, mūsų knygutėmis ir skaitytojais. Kaip manote, kas saugojo Jūsų darbelius? Bibliotekos katinas Pūkis Kutulis.“, – sakė bičiulė Ramunė. Su savo žaislais po ilgos pertraukos atėję susitikti mažieji autoriai sakė labai jų pasiilgo ir nori, kad jie grįžtų į darželį. Svečiai buvo pakviesti pasisvečiuoti Katinų svetainėje (ten katinas ir gyvena!). Mat pats katinas Pūkis Kutulis nemoka kalbėti. Bet jis – nepaprastas, švelnus, gražus, labai mielas katinas – vaikai lipte prilipo prie jo: glostė kailį, laikėsi už letenos, žiūrėjo į akis, užsegė jo liemenės sagas, „patikrino“ ūsus... Katinų svetainėje vaikai susipažino su Katino biblioteka ir sužinojo, kad katinas mielai dalinasi knygomis su vaikais.

Na, o Vaikų literatūros skyriaus bičiulėms darželio vedėja Virginija Padūmienė įteikė padėką. „Tikiuosi, kad biblioteka ir toliau šildys mūsų vaikus nuoširdumu, paprastumu, kad drauge kursime stebuklus vaikų širdelėse“, – sakė ji.

Seku Kalėdinę pasaką...

Vaikų literatūros skyriaus Katinų svetainėje vyko pasakų rytmečiai „Seku Kalėdinę pasaką“. Vaikų lopšelio-darželio „Spindulėlis“ ir „Žiogelis“ auklėtiniams pasakas sekė ir su jais bendravo Anykščių rajono savivaldybės kalbos tvarkytoja Violeta Juciuvienė, bibliotekos direktorius Romas Kutka, Pasakų senelė ir „Gyvosios knygelės“. Šaunusis bibliotekos katinas Pūkis - Kutulis mažiesiems linkėjo gražių švenčių ir padovanojo po kalėdinį varpelį.

Vaikų literatūros skyriuje vyko inscenizuotas Antano Šimkaus knygos „Vaizdai iš gyvenimo bobulytės ir kt.“ pristatymas, kuriame dalyvavo A. Vienuolio progimnazijos 3B klasės mokiniai. „Bobuliškas žinias“ pristatė „Gyvosios knygelės“.

Ikimokyklinio amžiaus vaikams ir pradinėjų klasių mokiniams buvo organizuotas garsinių pasakų skaitymo renginių ciklas „Stebuklinga pasakos galia“. Vaikai dalyvavo

literatūriniuose rytmečiuose „Melų pasaka“ ir „Pasakos be galo“ bei literatūrinėse popietėse „Tėvelio vaikystės pasaka“ ir „Vasaros pasaka“.

Buvo parengtos 3 bibliografinės apžvalgos: „Pasiropinėjimai po vaikų knygų derlių“ (Vaikų Metų knygų penketuko aptarimas), „Ten, kur Popšutė...“ (Juozui Tumui Vaižgantui – 145 m.), „Donelaičio šviesa“ (K. Donelaičiui – 300 m.).

Bene aktyviausi bibliotekos renginių lankytojai A. Vienuolio progimnazijos ir A. Baranausko pagrindinės mokyklos mokiniai. Jie aktyviai dalyvavo garsiniuose skaitymuose, susitikimuose, literatūrinėse popietėse, valandėlėse, rytmečiuose, šventėse, pokalbiuose ir pan.

Išradingumu, kūrybiškumu bei renginių įvairove pasižymi Ažuožerių filialas. Jau daugiau nei 20 metų šiame filiale gyvuoja Lėlių teatras „Skrudėlytės“. Kasmet „Skrudėlytės“ dalyvauja Aukštaitijos regiono lėlių teatrų šventėje „Kai atgyja lėlės“ Rokiškio Juozo Kelio viešojoje bibliotekoje. Šiais metais „Skrudėlytės“ buvo pakviestos parduotuvės „Techasas“ vaikams organizuotoje šventėje, pelnė puikius prizus. „Skrudėlytės“ apsilanko ir kitose rajono bibliotekose bei mokyklose.

Ažuožerių filiale organizuota popietė susitikimas su Anykščių policijos komisariato pareigūnais, kurie vaikus mokė kaip saugiai elgtis gatvėse, keliuose. Čia talkino policijos bičiulis Amsis. Vaikai žavėjosi Viešosios policijos Prevencijos poskyrio specialisto Nerijaus Urbono augintinio, policijos šuns Ūko sugebėjimais atliekant užduotis, galėjo net jį paglostyti.

Kasmet biblioteka organizuoja Vasaros skaitymus, o prieš Rugpjūčio 1-ąją čia vyksta baigiamasis renginys, į kurį pakviečiamos ir kitų bibliotekų komandos. Šiame renginyje aktyviai dalyvauja Staškūniškio, Kavarsko, Kurklių, Surdegio, Piktagalio, Traupio, Viešintų bibliotekos.

Kūrybingai ir išradingai su jaunaisiais skaitytojais dirbama Kurklių filiale. Čia veikia Lėlių teatras „Lukošiukas“. Organizuojant renginius atsiranda vis naujų personažų. Vienas jų „Pelėsis“ supažindina mažuosius bibliotekos lankytojus su knygų pasauliu, moko gražiai elgtis su knygutėmis, ugdo skaitymo kultūrą. Miestelyje vykstančioje Kaziuko mugėje bibliotekininkė ir du piemenėliai Kaziukas ir Kazytė kalbino mugės dalyvius minė mįsles, įtraukė dalyvius į žaidimus. Vaikams bibliotekoje organizuota valandėlė „Nė dienele be knygelės“, popietės „Lietuvišku žodžiu nešini“, „Į pasakų šalies pievą“ ir daugelis kitų.

Gausu renginių vaikams Skiemonių filiale. Organizuota viktorina „Kuo daugiau skaitai, tuo daugiau žinai“, Popietėje „Kas skaito rašo...“ vaikai turėjo atspėti iš garsiai skaitomų pasakų jų pavadinimus ar veikėjus. Įdomios popietės „Mano vasaros įspūdžiai“, „Laiškai iš rudens pašto“.

Svėdasų filiale atgaivinta klubo „Šypsenėlė“ veikla, organizuota popietė „Vaikystė su knyga“, pokalbis „Biblioteka – knygų namai“ ir kiti renginiai.

Burbiškio filiale „auginamas“ perskaitytų knygų medis, mokomasi pratimų, kuriuos rekomenduoja visuomenės sveikatos specialistai, apsisaugant nuo kompiuterių daromos žalos.

Mačionių filiale organizuota popietė „Rašo plunksna ir pieštukas, o su jais ir aš rašau...“. Vaikai patys rašė, piešė, kūrė knygutes.

Aktyviai su skaitytojais vaikais dirbama Debeikių, Burbiškio, Traupio, Mačionių, Viešintų filialuose.

Leliūnų, Ažuožerių, Burbiškio, Kurklių, Traupio, Svėdasų, Skiemonių, Rubikių, Surdegio, Viešintų bibliotekose organizuoti renginiai skirti Šiaurės šalių bibliotekų savaitei.

Patrauklios, įdomios knygų parodos parengtos: „Būrų dainius“ (Andrioniškio filiale), „Knyga, knyga, dar kartą knyga“ (Burbiškio filiale), „Kelionė į vaiko dienas“ (Troškūnų filiale), „Suplyšo sniego kailiniai“ (Mačionių filiale) ir daugelis kitų. Dažnai bibliotekose organizuojamos vaikų piešinių parodėlės.

Piktagalio, Ažuožerių, Leliūnų filialuose organizuotos edukacinės valandėlės (verbų rišimo, margučių marginimo, vaistažolių pažinimo ir rinkimo ir kitos).

V. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

LIBIS PĮ diegimas

Integruotais bibliotekų informaciniais ištekliais pagrįstas vartotojų aprūpinimas yra būtina sąlyga kuriant žinių visuomenę. Naujausių informacinių technologijų dėka kultūrinė ir kita informacija operatyviai pasiekia vartotojus, sudaromos palankesnės sąlygos visuomenės švietimui ir saviugdai. Pagrindinis LIBIS tikslas – visuomenės informacinis aprūpinimas.

Viešojoje bibliotekoje veikia komplektavimo, katalogavimo, skaitytojų registravimo, skaitytojų aptarnavimo, TBA, statistikos posistemiai.

2014 m. visuose filialuose įdiegta LIBIS programa. Bibliotekininkės apmokytos fondų rekatalogavimo darbų. Per metus filialuose rekataloguota 12053 egzemplioriai knygų. Daugiausia knygų metų eigoje rekatalogavo Troškūnų, Kurklių, Skiemonių filialai.

Bibliotekoje tęsiamas LIBIS kompiuterinio katalogo pildymas. Ataskaitinių metų pradžiai – automatizuotai parengti 45296 įrašai. Per metus parengta 2477 įrašai. Į Suvestinį elektroninį Lietuvos katalogą išsiųsta 44255 įrašai. Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius per metus parengė 2477 įrašus.

Į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką (NBDB) eksportuoti 1202 parengti ir suredaguoti bibliografiniai įrašai (BĮ). 639 bibliografiniai įrašai iš rajono laikraščio „Anykšta“, 516 bibliografiniai įrašai iš Anykščių krašto laikraščio „Šilelis“ ir 47 įrašai iš žurnalo „Aukštaitiškas formatas“. Lyginant su 2013 m. išsiųsta 268 bibliografiniais įrašais daugiau.

2014 m. pabaigai bibliotekos elektroniniame kataloge yra 14718 bibliografiniai įrašai. Iš „Anykštos“ – 9167 BĮ, iš „Šilelio“ – 5075 BĮ „Aukštaitiško formato“ – 443 BĮ ir 33 įrašai yra iš žurnalo „Nyksčiai“ (*Šiuo metu šis žurnalas nebeleidžiamas, tačiau įrašai saugomi*).

Informacinis fondas

Iš viso sistemoje informacinės literatūros yra 11312 fiz. vnt. Iš jų:

- VB – 6200 fiz. vnt.

Vidutinis informacinio fondo dydis:

- Miesto filialuose – 345,5 fiz. vnt.
- Kaimo filialuose – 210,5 fiz. vnt.

Katalogų ir kartotekų būklė

Visuose filialuose dar pildomi abėcėliniai korteliniai katalogai, nes ne visi fondų dokumentai surekataloguoti. Sisteminiai katalogai pildomi tuose filialuose kur yra vidurinės ar pagrindinės mokyklos. Pildomos ir Kraštotyros kartotekos filialuose. Pažymėtina, jog jos labai negausios, per metus vidutiniškai papildomos 20-30 kortelių.

Viešojoje bibliotekoje kraštotyros kartotekoje yra 70235 bibliografiniai aprašai. Kartoteka nuo 2010 m. nebepildoma spausdintomis aprašų kortelėmis, nes visi aprašai talpinami į LIBIS suvestinį katalogą – NBDB (Nacionaliniame bibliografijos duomenų banke).

Tačiau atsakydamas vartotojams į užklausas darbuotojos dažnai naudoja kraštotyros kartoteka, nors kasmet daugėja atsakymų, surastų skaitmeninėse laikmenose: internete, LIBIS suvestiniame kataloge, Anykščių viešosios bibliotekos elektroniniame kataloge bei įvairiose duomenų bazėse.

Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Metų eigoje atsakyta į 3368 užklausas. Viešojoje bibliotekoje atsakyta į 601 užklausą, filialuose – į 2767. Elektroniniu būdu užklausų pateikiama nedaug, rajone gauta ir atsakyta į 367 užklausas.

Daugiausia užregistruota teminių užklausų. Apie mediciną, techniką, vadybą bei naminių gyvūnų priežiūrą. Kaip ir ankstesniais metais, nemažai užklausų buvo iš filosofijos, psichologijos, teisės, ekonomikos, švietimo ir istorijos. Taip pat gavom užklausų, besidominčių rankdarbiais, dekupažu, interjeru, buvo prašoma natų. Šiuolaikiniai bibliotekos lankytojai moka naudotis internetu, patys gana lengvai susiranda reikalingą informaciją, todėl užklausų pobūdis keičiasi ir užklausių mažėja.. Atsakymams į temines užklausas atsakyti naudojamos Nacionalinės bibliografijos duomenų bazė, EBSCO Publishing duomenų bazė, INFOLEX praktika, „Verslo žinių“ straipsnių archyvų ar kitomis duomenų bazėmis bei paieškos sistemomis: www.google.lt, www.yahoo.com, interneto enciklopedija <http://lt.wikipedia.org/wiki> bei bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis, žinynais bei žodynais.

Atsakant į skaitytojų vaikų užklausas, naudojamosi internetinėmis paieškos sistemomis www.google.lt, www.on.lt, www.altavista.com, www.surask.lt, www.ieskok.penki.lt, www.maps.lt, www.info.lt ir kitomis bei bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis, žodynais, žinynais ar kita moksline literatūra.

Internetas

Kompiuterizuotų darbo vietų rajono bibliotekose vartotojams yra 97. Visos jos prijungtos prie tinklo, visos su interneto prieiga. Interneto vartotojų skaičius rajone – 45231. Interneto seancų skaičius – 45403, virtualių apsilankymų – 4462.

Kraštotyros veikla

Kraštotyros veikla Anykščių viešojoje bibliotekoje turi galias tradicijas. Ypač aktyvi Viešosios bibliotekos Kraštotyros ir leidybos skyriaus veikla. Čia kaupiamas ir populiarinamas Anykščių krašto rašytinis paveldas, tyrinėjamos žymių anykštėnų asmeninių bibliotekų kolekcijos, vykdyti leidybos projektai. 2014 m. sėkmingai įgyvendintas leidybos projektas – „Leidinio *Anykščių krašto tyrėjo parankinė knyga. Kn. 3.* leidyba“. Projektui įgyvendinti gauta finansinė parama iš Lietuvos kultūros tarybos – 7000 Lt Anykščių rajono savivaldybės – 700 Lt.

Kraštotyros ir leidybos skyriaus darbuotojos konsultavo literatus, kraštotyrininkus knygų leidybos klausimais, padėjo išleisti kraštotyros knygas: Eugenijai Pilinkienei „Pavariai prie Variaus“ (2014 m.), Genovaitei Ražanienei „Kalbu rudeniui“ (2014 m.), Tautviliui Užai „Viešintų mokykla lyg vakar palikta“ (2014 m.).

2014 m. pabaigai pagal Bibliotekos fondo bendrosios apskaitos knygą Kraštotyros ir leidybos skyriaus dokumentų fonde buvo 5685 fiz. vnt. (4176 pav.). Grožinės literatūros – 2540 fiz.vnt. Šakinės literatūros – 3117 fiz. vnt. Grožinės literatūros dokumentai sudaro 45 % fondo, šakinė literatūra 55 %.

Kraštotyros ir leidybos skyriaus dokumentų fondą pagal laikmenos rūšį sudarė:

Knygos 5228 fiz.vnt.

Garsiniai dokumentai 20 fiz.vnt.

Vaizdiniai dokumentai 6 fiz. vnt.

Regimieji dokumentai 69 fiz.vnt.

Periodiniai leidiniai 145 fiz.vnt.

Tęstiniai leidiniai 195 fiz.vnt.

Natos 17 fiz. vnt.

Kartografinių dokumentų 1 fiz.vnt.

Kiti skaitmeniniai dokumentai 4 fiz.vnt.

2014 m. naujai gauta ir sutvarkyta 1892 fiz. vnt. dokumentų. Kraštotyros ir leidybos skyriuje saugomos, asmeninių bibliotekų kolekcijos. Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus du dešimtmečius saugojęs H. Didžiulytės-Mošinskienės asmeninę biblioteką perdavė saugoti Viešajai bibliotekai. Asmeninėje bibliotekoje yra 564 fiz. vnt. Muziejus taip pat perdavė kraštiečių tekstologės, vertėjos, pedagogės lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos Aldonos Mickienės artimųjų dovanotas knygas bei žurnalus. Viso 47 fiz. vnt. Šiuo metu Kraštotyros ir leidybos skyriuje saugoma dešimt asmeninių bibliotekų kolekcijų, kuriose yra 2733 fiz. vnt. knygų. Kraštiečio išeivio, literato, tautodailininko Juozo Šiaučiulio 1990–1991 m. iš Kanados atsiųsta knygų kolekcija (1041 fiz. vnt.) turtinga senaisiais leidiniais bei lietuviškomis knygomis, išleistomis išeivijoje. Ypatingai reikšmingas Lietuvos enciklopedijos, išleistos Bostone, 37 tomų rinkinys. Knygos su bibliotekos savininko spaudais ir autografais. Kraštiečio, Čikagos knygnešio Kazio Rožansko 1995 m. – 2004 m. perduota knygų kolekcija (88 fiz. vnt.), kurioje istorine tema knygos lietuvių kalba, išleistos išeivijoje. Knygos su autografais bei dedikacijomis. Kraštiečio, visuomenininko Julijono Kęstučio Laskausko knygų kolekcija (74 fiz.vnt.) perduota 1997 m. Joje enciklopediniai leidiniai anglų kalba, lietuvių kalba knygos išleistos išeivijoje ir seni bei reti spaudiniai. Prof. Pasaulio anykštėnų bendrijos pirmininko Antano Tylos 2005–2013 m. dovanota knygų kolekcija (195 fiz. vnt.) išsiskiria naujais istoriniais spaudiniais, turinčiais išliekamąją vertę. Literato Alekso Navicko 2011 m. dovanota knygų kolekcija (32 fiz. vnt.), kurioje seni ir reti spaudiniai. Visos knygos su bibliotekos savininko autografu. Bibliofilo, kraštotyrininko Algimanto Bekenio 2012 m. dovanotų knygų kolekcija (113 fiz.vnt.) reikšminga kaip paveldėtos iš senelės ir tėvelio bibliotekos palikimas. Kolekcijoje seni ir reti spaudiniai su spaudais bei įvairiomis marginalijomis. Prof. Algirdo Antano Avižienio 2012 m. Anykščių viešajai bibliotekai dovanota kolekcija (289 fiz. vnt.) įdomi, kaip „migravusi“ asmeninė biblioteka – pradėta kaupti Lietuvoje, išvežta į užsienį, papildyta išeivijoje išleistomis knygomis vėl pargabenta į Lietuvą. Jos savininkas – pasaulinio garso mokslininkas – išradėjas, Anykščių garbės pilietis. Vertėjo, dramaturgo Juozo Paškevičiaus asmeninės bibliotekos kolekciją (158 fiz. vnt.) 2013 m. Anykščių viešajai bibliotekai perdavė buvusi Andrioniškio bibliotekos darbuotoja, šviesaus atminimo Aukšė Žukienė. Tai seni ir reti spaudiniai su bibliotekos savininko ekslibriais bei marginalijomis. Prof. Vytautas Landsbergis 2013 m. padovanojo Anykščių viešajai bibliotekai knygų rinkinį (132 fiz. vnt.) iš savo asmeninės bibliotekos. Tai naujos knygos, visuomenės mokslų bei istorine tematika. Dauguma jų pažymėtos bibliotekos savininko spaudu. Rašytojos Halinos Didžiulytės-Mošinskienės asmeninės bibliotekos knygų kolekciją (564 fiz. vnt.) Anykščių viešajai bibliotekai 2014 m. perdavė A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus. Daugiausia knygos lietuvių kalba, išleistos išeivijoje. Kolekcijoje knygos su įvairiais spaudais, ekslibriais, dedikacijomis, autografais bei kitomis marginalijomis. Kraštiečių vertėjos Aldonos Mickienės asmeninės bibliotekos rinkinys (47 fiz. vnt.) Anykščių viešajai bibliotekai perduotas 2014 m. Tai bibliotekos savininkės išverstos bei redaguotos knygos ir periodiniai leidiniai.

Pastaruoju metu iki 1940 m. išleistas knygas, bei kitus, išliekamąją vertę turinčius knygų rinkinius iš asmeninių bibliotekų Viešajai bibliotekai dovanoja žmonės, gyvenantys Anykščių krašte ir norintys jas išsaugoti ateities kartoms. Naujas knygas bibliotekai dovanoja jų autoriai, kraštiečiai: rašytojai, poetai, literatai, mokslininkai, kraštotyrininkai, vertėjai.

2014 m. Kraštotyros ir leidybos skyriaus skaitytojams savo knygą „Gyvenimas pagal Petrą“ dovanojo rašytojas Rimantas Vanagas. Kraštiečių mokslininkas geologas, pedagogas, visuomenininkas Juozas Paškevičius padovanojo savo ir su kitais autoriais parengtas 9 knygas. (J. Paškevičius „Etnografinis kaimas: istorija ir dabartis“ 2013 m., J. Paškevičius „Baltijos respublikų

geologija“ 1994 m., J. Paškevičius „Gyvenimo ir mokslo vingiuose“ 2010 m., Enciklopedinis geologijos terminų žodynas I dalis 2009 m., Enciklopedinis geologijos terminų žodynas II dalis 2009 m., Juozas Paškevičius Gyvenimas – geologijai 2004 m. (Bibliografijos rodyklė), Ignotas Domeika 1802-1889. Gyvenimas, darbai ir indėlis į mokslą. 2002 m., Ignotas Domeika Lietuvai, Prancūzijai, Čilei 1802-1889. 2002 m., Paškevičius J. The geology of the Baltic republics 1997 m.).

Knygas dovanuoja kraštotyrininkai: Gintaras Vaičiūnas „Šimonių-Ramuldavos girios ir jų apylinkių gidas“, Jonas Sriubas „Senovė ir Leliūnų valsčius“, Eugenija Pilinkienė „Pavariai prie Variaus“, Raimondas Guobis A. Prūsas „Gyvenimo keliai 1878–1938“, B. Pajedaitė-Petrauskienė „Stalino gnaužuose“. Kraštotyros dokumentų fondą papildė Anykščių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininko Sauliaus Slavinsko dovanota knyga „Utenos krašto ugniagesiai 1924–2014 m.“, vertėjos Danguolės Žalytės išversta knyga A. Munro „Brangus gyvenime“, kraštiečių, gamtininkės hidrometeorologės Vidos Augulienės dovanota knyga „Lietuvos klimato atlasas“ ir kt.

Kraštotyros ir leidybos skyriaus dokumentų fonde kaupiamas nuotraukų archyvas. Vyr. bibliotekininkė L. Matulienė tvarkė ir aprašė naujai gautas nuotraukas, sistemino ir aprašė anksčiau gautas saugomas senas Anykščių krašto nuotraukas. 2014 m. archyvas papildytas menotyrininkės Jolantos Zabulytės dovanotomis fotonuotraukomis: „Anykščių krašto sakraliniai paminkai: Troškūnų seniūnijoje“ 2011 m. (50 nuotr.); „Anykščių krašto sakraliniai paminklai: Andrioniškio ir Svėdasų seniūnijos“ 2012 m. (59 nuotr.). Išskirta Knygos šventės tema: 1966 m. Knygos šventė (1 nuotr.); 1970 m. Knygos šventė (3 nuotr.); 1975 m. Knygos šventė (8 nuotr.); 1976 m. Knygos šventė (48 nuotr.); 1981 m. Knygos šventė (82 nuotr.); 1984 m. Knygos šventė (109 nuotr.); 1985 m. Knygos šventė (42 nuotr.); 1986 m. Knygos šventė (11 nuotr.); 1987 m. Knygos šventė (22 nuotr.); Knygų bičiulių klubas 1976 m. (1 nuotr.)

Kraštotyros ir leidybos skyriuje kaupiami ir saugomi periodiniai leidiniai. Iš viso pagal apskaitą periodinių leidinių (žurnalų ir laikraščių) – 145 fiz. vnt. Ataskaitiniais metais gauta prenumeruojamų periodinių leidinių – 6 fiz. vnt., 3 pav. iš jų: laikraščių 2 fiz. vnt. (metiniai komplektai), 2 pav. („Anykšta“, „Šilelis“), žurnalų 4 fiz. vnt., 1 pav. („Aukštaitiškas formatas“). Suma 360,15 Lt. 2013 m. naujų periodinių leidinių skaičius 2 fiz. vnt., 2 pav. iš jų: laikraščių – 2 pav., 2 fiz. vnt. („Utenos apskrities žinios“, „Utenis“).

Viešosios bibliotekos svetainėje kaupiamas personalijų archyvas: žymių anykštėnų – kilusių iš Anykščių krašto, čia gyvenusių ar gyvenančių, palikusių iškilus pėdsakus kultūriniame gyvenime, veiklą liudijantys oficialūs dokumentai, rankraščiai, prisiminimai. Apibendrinamos ir pateikdamos šiuos dokumentus, papildydamos ir patikslindamos žinias asmeniniu bendravimu su anykštėnais, Kraštotyros ir leidybos skyriaus darbuotojos rengia personalines apžvalgas, skelbia jas periodikoje ir interneto portaluose. Bibliotekos svetainės publikuojamos personalinės apžvalgos skirstomos į kelias veiklos sritis, kuriose geriausiai atsiskleidžia Anykščių kraštą garsinanti jų veikla. Tai: Anykščių žodžio meistrai; Anykščių krašto praeities tyrinėtojai; Anykštėnai – mokslo šviesuliai; Anykščių krašto laisvės kariai ir patriotai.

Visus metus Kraštotyros ir leidybos skyriuje organizuotos knygų, rankraščių, fotografijų bei kitų kraštotyros dokumentų parodos, populiarinančios Anykščių kraštą ir jo žymių žmonių veiklą. 2014 m. išskirtinio lankytojų dėmesio sulaukė skyriaus darbuotojų kartu su prof. O. Janoniu organizuota paroda „Senosios stačiatikių Šv. Mišių knygos“. Senujų knygų paroda sulaukė ne tik anykštėnų dėmesio. Su Anykščių krašto rašytiniu kultūros paveldu atvažiavo susipažinti kolegos iš kitų Lietuvos rajonų bibliotekų, atvyko ekskursijos net iš Rusijos. Parodoje eksponuotos XIX a. – XX a. pradžioje Sankt Peterburge, Maskvoje ir Kijeve išleistos stačiatikių apeigų knygos. Seniausia savo amžiumi knyga – 1802 metais Kijevo Pečersko Lavros spaustuvėje išspausdinta knyga. Dauguma kitų knygų išleistos XIX a. II pusėje, trylika knygų – 1900–1906 metais. Parodoje buvo eksponuojamos dvi Šventojo Rašto knygos – „Apaštalas“ ir „Psalmynas“. Didžiausią parodos skyrių užėmė minėjos – knygos, kuriose užrašyti tekstai, skirti kiekvienai bažnytinių metų dienai, tą dieną minimam šventajam ar šventajai. Parodoje buvo dvylika tomų, kurių kiekviename išspausdintos

vieną mėnesį skaitomos maldos, liturginio ir pamokomojo turinio rinkinys „Anfologionas“. Parodos lankytojai galėjo susipažinti ir su Bažnyčios įstatais „Tipikonu“, giesmių ir natų knygomis: giesmių 8-iems balsams rinkiniu „Oktoechu“, „Hirmologijumi“, trigesmių kanonų rinkiniu „Triode“ ir kitomis retomis knygomis. 47 knygos iš Anykščių Šv. Aleksandro Neviškio cerkvės yra didžiulis spausdintinio žodžio istorijos lobis, spausdintinio kultūros paveldo dalis. Tai gyva praeitų amžių vertybė, turinti savo istoriją, savitumus ir verta atidesnio tyrinėjimo. Knygos vertingos ne tik dėl savo meninio lygio, bet ir dėl nedidelio išlikusio egzempliorių skaičiaus.

Kraštotyros ir leidybos skyriaus vedėja A. Berezauskienė 2014 m. atliko išsamius tyrimus analizuodama išeivijoje gyvenusių Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjų: rašytojos, pedagogės Halinos Didžiulytės-Mošinskienės (*Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių anūkės*) ir jos vyro inžinieriaus, architekto, bibliofilo Algirdo Mošinskio šeimos biblioteką. Pagrindinis tyrimo šaltinis buvo Anykščių viešojoje bibliotekoje Kraštotyros ir leidybos skyriuje saugoma knygų kolekcija, H. Mošinskienės publikacijos išeivijos spaudoje ir niekur nepublikuoti dokumentai. Taip pat apžvelgtos ir A. Mošinskio asmeninės bibliotekos knygos, saugomos Vilniaus universiteto bibliotekoje. Remiantis analizės, sintezės ir apibendrinimo metodais pavyko atskleisti bibliotekos sudėtį, savitumą ir jos likimą. Asmeninė biblioteka analizuota teminiu ir kultūros istorijos aspektais. Atliktas tyrimas parodė, kad H. ir A. Mošinskiai kaupė asmeninę biblioteką, atitinkančią jų, kaip visuomenės veikėjų, Lietuvos patriotų, kultūros, švietimo ir meno atstovų, interesus. Daroma bendra išvada, kad išeivijoje gyvenusiam lietuviui asmeninė biblioteka buvo tarsi ryšys su gimtąja kalba bei savosios kultūros aplinka. Tyrimų rezultatai apibendrinti moksliniame straipsnyje „Halinos Didžiulytės-Mošinskienės ir Algirdo Mošinskio asmeninė biblioteka“. Straipsnis išsiųstas Vilniaus universiteto mokslo darbų leidinio „Knygotyra“ redaktorių kolegijai recenzuoti.

2014 m. Kraštotyros ir leidybos skyriaus darbuotojos bendradarbiavo su kitomis kultūros paveldą saugančiomis institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis: Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugija, Pasaulio anykštėnų bendrija, Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialiniu muziejumi, Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centru, Vilniaus universitetu bei Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka. 2014 m. balandžio 15 d. Vilniuje, VU bibliotekos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centre vyko Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos organizuotas seminaras, skirtas projekto „Lietuvių literatūros klasikos kūrinių perkėlimas į elektroninę erdvę“ užbaigimui. Kraštotyros ir leidybos skyriaus vedėja A. Berezauskienė seminare perskaitė pranešimą tema „Anykštėnų autorių kūriniai projekte „Lietuvių literatūros klasikos kūrinių perkėlimas į elektroninę erdvę“.

2014 m. birželio 13–14 d. Antano Vienuolio-Žukausko memorialiniame name-muziejuje Anykščiuose vyko nacionalinė mokslinė konferencija „Lietuvos rašytojų bibliotekos ir jų likimai“, skirta prof. Vlado Žuko (1925–2014) atminimui. Ją organizavo Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas ir Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus. Konferencijos metu skyriaus vedėja A. Berezauskienė perskaitė pranešimą „Halinos Didžiulytės-Mošinskienės asmeninė biblioteka“. Anykščiuose pirmą kartą organizuota konferencija buvo skirta rašytojų asmeninėms bibliotekoms, jų istoriografijai bei perspektyvoms aptarti.

2014 m. gruodžio 6 d. Kraštotyros ir leidybos skyrius kartu su Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugija organizavo prof. O. Janonio naujausių knygų: „Surdegis ir jo apylinkės“ ir „Anykščių krašto tyrėjo parankinė knyga. Kn. 3.“ sutiktuves. Renginyje dalyvavo Lietuvos kraštotyros draugijos valdybos nariai: pirmininkas, prof. Libertas Klimka, pirmininko pavaduotoja Irena Seliukaitė, nariai: Juozas Šorys, Dalia Bernotaitė-Beliauskienė ir Žydrė Petrauskaitė, Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius, Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos nariai ir kiti Anykščių krašto istorijos bei kraštotyros knygų gerbėjai.

Ataskaitiniais metais dalyvauta Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros instituto anketiniame tyrime „Lietuvos rašytojų bibliotekos atminties

institucijose: apimtys, saugojimas ir sklaida“. Užpildyti duomenys apie vertėjo, dramaturgo Juozo Paškevičiaus ir rašytojos, visuomenininkės, pedagogės H. Didžiulytės-Mošinskienės asmeninių bibliotekų kolekcijas, saugomas Kraštotyros ir leidybos skyriuje.

2014 m. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliotekininkystės centras pradėjo vykdyti tyrimą „*Rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų kraštotyros darbo būklė ir perspektyvos*“. Pirmasis tyrimo etapas buvo vykdomas tema „Kraštotyros ištekliai (fondai) rajonų savivaldybių viešosiose bibliotekose“. Tuo tikslu Kraštotyros ir leidybos skyriaus vedėja A. Berezauskienė dalyvavo anketinėje apklausoje, kuri buvo skirta išsiaiškinti bibliotekose sukauptų kraštotyros išteklių būklę – apimtį, sudėtį, apskaitos, tvarkymo ir apsaugos specifiką. Anketoje buvo pateikiami uždaro ir atviro tipo klausimai. Prie uždarų klausimų buvo pateikti galimi atsakymų variantai, iš kurių reikėjo pažymėti tinkamiausią. Atvirais klausimais siekta išsiaiškinti konkrečios Viešosios bibliotekos patirtį ir kraštotyros išteklių apskaitos, tvarkymo bei saugojimo ypatumus. 2014 m. birželio 19 d. užpildyta ir išsiųsta elektroninė anketa „Etninės kultūros vertybes kaupiančioms institucijoms ir privatiems asmenims“.

Renginiai

2014 m. Kraštotyros ir leidybos skyrius organizavo 17 renginių: 14 vaizdinių ir 3 žodinius renginius.

Organizuota anykštiečio, fotografo Stanislovo Semėno fotografijų paroda „Anykščiai žiemą, vasarą, rudenį, pavasarį“. Vyko susitikimas su parodos autoriumi. S. Semėno nuotraukose Anykščių krašto gamta: Anykščių apylinkės nuspalvintos saulėteklių ir saulėlydžių, Šventosios upės potvyniai ir atoslūgiai, rudeninių lapų mozaika Anykščių šilelyje, išskirtiniai rieduliai

Ypatingai didelio lankytojų susidomėjimo sulaukė parengta paroda „Senosios stačiatikių šv. Mišių knygos“.

<http://www.temainfo.lt/anykstenai-pratese-paroda-senosios-staciatikiu-sv-misiu-knygos/>

2014 m. kovo 4 d. Bibliotekos salėje paroda pristatyta Anykščių bendruomenei. Renginyje dalyvavo ir Anykščių šv. Aleksandro Neviškio cerkvės šventikas Aleksejus Smirnovas. Jis prisipažino, jog nesitikėjo, kad senosios knygos sulauks tokio susidomėjimo. Gausiai susirinkusius anykštėnus parodos kuratorius – Vilniaus universiteto afiliuotasis prof. O. Janonis pakvietė atkreipti dėmesį į parodoje eksponuojamų knygų meninį apipavidalinimą. Senujų knygų tyrinėtojas kvietė pasigrožėti inicialais – grafinėmis puošmenomis, dažnai kito šrifto teksto ar jo dalies puošnėmis pirmosiomis raidėmis, rusiškai vadinamosiomis „bukvicomis“ (lietuviškai – raidikėmis). Parodoje eksponuotos XIX a. – XX a. pradžioje Sankt Peterburge, Maskvoje ir Kijeve išleistos stačiatikių apeigų knygos. Seniausia savo amžiumi knyga – 1802 metais Kijevo Pečersko Lavros spaustuvėje išspausdinta knyga. Dauguma kitų knygų išleistos XIX a. II pusėje, trylika knygų – 1900–1906 metais. Parodoje rodomos dvi Šventojo Rašto knygos – „Apaštalas“ ir „Psalmynas“. Didžiausią parodos skyrių užėmė minėjos – knygos, kuriose užrašyti tekstai, skirti kiekvienai bažnytinių metų dienai, tą dieną minimam šventajam ar šventajai. Parodoje buvo dvylika tomų, kurių kiekviename išspausdintos viena mėnesį skaitomos maldos, liturginio ir pamokomojo turinio rinkinys „Anfologionas“. Parodos lankytojai galėjo susipažinti ir su Bažnyčios įstatais „Tipikonu“, giesmių ir natų knygomis: giesmių 8-iems balsams rinkiniu „Oktoechu“, „Hirmologijumi“, trigesmių kanonų rinkiniu „Triode“ ir kitomis retomis knygomis. 47 knygos iš Anykščių Šv. Aleksandro Neviškio cerkvės yra didžiulis spausdintinio žodžio istorijos lobis, spausdintinio kultūros paveldo dalis. Tai gyva praeitų amžių vertybė, turinti savo istoriją, savitumus ir verta atidesnio tyrinėjimo. Knygos vertingos ne tik dėl savo meninio lygio, bet ir dėl nedidelio išlikusio egzempliorių skaičiaus.

<http://www.temainfo.lt/paroda-vienu-trukiu-perziurejes-mazai-ka-is-jos-issinesi/>

Visą sausio mėnesį Kraštotyros ir leidybos skyriuje veikė ir prozininko, publicisto, poeto, kraštotyrininko Vygando Račkaičio 75 metų sukakčiai skirta knygų paroda. Bibliotekos salėje tuo pačiu metu organizuota Anykščių rajono bibliotekininkų kraštotyros darbų paroda „Gražios svajonės“.

– prasmingi darbai“. Nuo vasario 3 d. iki vasario 28 d. veikė spaudinių paroda „Mokslininko istoriko palikimas“, skirta Juozo Jurginio 105-osioms gimimo metinėms paminėti. Nuo kovo 3 d. iki gegužės 30 d. parengta paroda „Knygnešių anūkės palikimas“. Parodoje buvo eksponuojamos knygos iš Halinos Didžiulytės-Mošinskienės asmeninės bibliotekos kolekcijos. Balandžio 1–31 dienomis Kraštotyros ir leidybos skyriuje veikė paroda „Poetinės prozos pradininkas“, skirta rašytojo Jono Biliūno 135-osioms gimimo metinėms paminėti. Gegužės 1–31 dienomis knygų paroda buvo skirta Anykščių krašto vertėjos Danguolės Žalytės 55 metų sukakčiai pažymėti.

Organizuotas susitikimas su knygos „Kū ašen da atamenu“ autoriumi, Respublikinės Šiaulių ligoninės neurochirurgu Albertu Griganičiumi. Renginio metu aptarta – 2012 m. išleista knyga išsiskiria tuo, kad joje tarmiškai aprašyti paties autoriaus vaikystės ir mokslo metų prisiminimai. Knyga parašyta sodria, Kavarsko šnektu.

2014 m. Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos nariai organizavo kraštotyros ekspediciją – „Anykščių krašto kryždirbių pėdsakais“, kurioje dalyvavo ir Kraštotyros ir leidybos skyriaus vedėja A. Berezauskienė. Ekspedicijos metu užfiksuoti Anykščių, Debeikių ir Viešintų seniūnijų kaimų kapinių, pakelių, sodybų kryždirbystės paminklai. Kraštotyros ir leidybos skyriuje balandžio 29 d. organizuota ekspedicijos metu užfiksuotų vertingesnių paminklų bei ekspedicijos akimirų užfiksuotų nuotraukų paroda „Anykščių krašto kryždirbystė: Anykščių, Debeikių, Viešintų seniūnijos“. <http://www.temainfo.lt/fotografijose-unikaliausi-anyksciukrasto-kryziai/> Parodoje buvo eksponuojama 60 nuotraukų. Gegužės 6 d. paroda atidaryta Anykščių bendruomenei. Menotyrininkė, ekspedicijos vadovė J. Zabulytė parodos atidarymo metu apžvelgdama kryžių ir paminklų tipus, išskirdama retesnius, pabrėžė, kad ne tik medinius, bet ir geležinius bei akmeninius kryžius reikia restauruoti, prižiūrėti, nes laikas ir žmonės naikina šį kultūros paveldą. Renginyje dalyvavęs Kraštotyros draugijos narys Jonas Juodelis papasakojo, kaip jo tėvas irgi Jonas Juodelis su Pačinskais kūrė Anykščių senosiose kapinėse 1917 m. pastatytą A. Pačinskui kryžių. Tai ypatingas – kaltas kryžius, kurį, pasak menotyrininkės J. Zabulytės, būtų galima dėti į visus paminklų katalogus. Jaunoji kraštotyrininkė N. Dilytė dalinosi savo išpūdžiais po apsilankymo senosiose Anykščių krašto kapinėse ir prisipažino, kad ekspedicijoje pabuvojus, pamačius senuosius paminklus ir išgirdus dr. J. Zabulytės pasakojimus, dabartinės kapinės jai nebeatrodo gražios. Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos valdybos pirmininkas Tautvydas Kontrimavičius padėkojo visiems ekspedicijos dalyviams už nuveiktus darbus, o mokiniams įteikė po knygą „Anykščių biblioteka istorijos vingiuose 1937-2007“.

Kraštotyros ir leidybos skyriuje veikė spaudinių ir fotografijų paroda „Anykščių garbės piliečiai“. Nuo rugsėjo 1 d. iki spalio 10 d. dėmesys skirtas rašytojo Juozo Tumo-Vaižganto 145-osioms gimimo metinėms paminėti – organizuota spaudinių paroda „Plataus masto kūrėjas, naujų kelių skynejas“. Rugsėjo 18–30 dienomis organizuota paroda Europos paveldo dienoms paminėti – „XX amžiaus pradžios skonis“.

2014 m. mokslininkui istorikui, visuomenininkui, Pasaulio anykštėnų bendrijos vadovui, prof. Antanui Tylai spalio 28 d. sukako 85 metai. Jubiliejaus proga Kraštotyros ir leidybos skyriuje parengta kraštiečio išleistų, parengtų, sudarytų bei bibliotekai dovanotų knygų paroda „Istoriko kelias“.

Populiarinant kraštotyros veiklą 2014 m. parašyti ir paskelbti 28 straipsniai spaudoje bei interneto svetainėse. Straipsniai skelbti Anykščių rajono bei respublikinėje spaudoje – planas įvykdytas 103,7%. Respublikinėje spaudoje paskelbtų straipsnių planas įvykdytas – 225,0%, vietinėje spaudoje – 166,6 %. 2014 m. parašyti ir paskelbti straipsniai periodiniuose leidiniuose: „Šilelis“, „Tarp knygų“, Pasaulio anykštėnų bendrijos laikraštyje „Pasaulio anykštėnas“, „Utenos apskrities žinios“ bei patalpinti Elektroninėje krašto enciklopedijoje www.grazitumano.lt/; Viešosios bibliotekos svetainėje <http://www.anyksciuvb.lt/>; Pasaulio anykštėnų bendrijos svetainėje <http://www.anykstenai.lt/>; Anykščių krašto laikraščio „Šilelis“ interneto svetainėje: <http://www.silelis.res.lt/>, Utenos apskrities žinių redakcijos interneto svetainėje <http://www.utenoszinios.lt/news.php>. Paskelbti straipsniai apie žymius anykštėnus, kultūrinį turizmą

Anykščiuose, naujai išleistas anykštėnų autorių knygas ir jų sutiktuves, išsaugotus nusipelnusių Anykščių kraštui žmonių rankraščius, kraštotyrininkų sambūrius bei kitas kraštotyros veiklos naujienas.

Didelis dėmesys kraštotyros veiklai skiriamas ir filialuose. Visuose filialuose išskirtas kraštotyros dokumentų fondas, pildomos kraštotyros kartotekos. Bibliotekose kaupiami kraštotyros dokumentai, sisteminami ir aprašomi praeities aprašymai, prisiminimai, palaikomi ryšiai su kraštiečiais gyvenančiais kitur, organizuojami kraštotyros pobūdžio renginiai, susitikimai su kraštiečiais, rengiamos kūrybos bei darbų parodos, plečiama kita kraštotyros pobūdžio veikla.

Andrioniškio filialas palaiko ryšius su kraštiečiu rašytoju Antanu Drilinga. 2014 m. bibliotekoje organizuotos kraštiečio A. Deresevičiaus drožinių, anykštėnų Stanislovo Semėno, Vaido Pupelio fotografijų parodos.

Burbiškio filiale organizuoti renginiai „Joninės – Saulės gražos šventė“, teminė popietė „Tu – mano uostas“, popietė „Liaudies dainos mūsų apylinkėje“, parengtos parodos – kraštiečiui poetui Daliai Ramoškaitei „Ateik iš vaikystės eilėraščių“, Vygandui Račkaičiui skirta paroda „Atleisk Žemyna, iš Tavęs parėjusiam, į Tave nueisiančiam“. Palaikomi ryšiai su kraštiečiu rašytoju, mokslininku Vytautu Vitkūnu.

Surdegio filialas palaiko glaudžius ryšius su kraštiečiais profesoriumi, bibliografu Osvaldu Janoniu, poetu Povilu Lapeikiu. Bibliotekoje pristatytos Profesoriaus Osvaldo Janonio parodos „2014 m. Surdegio kalendorius“, „Surdegis Krasnaufinske parengtoje knygoje „Neįtikėtina, bet faktas“. Parengta paroda „Surdegio biblioteka -65“.

Svėdasų filiale organizuota kraštiečio fotomenininko Algirdo Kaliūno teminė darbų paroda „Čiurlionio gimtinės takais“, svėdasiškės Jurgitos Andrijauskaitės siuvinėtų paveikslų paroda. Organizuotos svėdasiškio bankininko Adomo Prūso atsiminimų knygos „Gyvenimo keliai 1878 – 1938“ sutiktuves.

Kraštiečių knygų sutiktuves organizuotos Leliūnų filiale - Gintaro Ražansko knygos „Leliūnai“, Viešintų filiale – Tautvilio Užos knygos „Viešintų mokykla lyg vakar palikta“. Traupio filialas internetinėje svetainėje www.traupis.lt rubrikoje „Istorija“ talpina fotonuotraukas iš gyventojų fotoalbumų: „Istorija. Iš P. ir B. Šlapelių fotoalbumo“ (34 fotonuotraukos), „Istorija. Iš Z. Aleksiūnienės fotoalbumo“ (10 fotonuotraukų), „Istorija. Iš Z. Kontauto fotoalbumo“ (17 fotonuotraukų) ir kitų. Viso 94 fotonuotraukos. Gyventojų fotoalbumai bus „vartomi“ ir skaitmeninami ir ateityje, taip pat numatoma skaitmeninti fotonuotraukos, atspindinčios krašto istoriją. Internetinėje svetainėje www.traupis.lt talpintos virtualios parodos „Traupio šviesuoliui atminti“ (ilgamečio kunigo S. Galvydžio 15-osioms mirties metinėms), „Traupio pasakorę prisimenant“ (pasakorės E. Juzėnienės 90- mečiui), „Vičiūnų kaimo šviesuolei – 70“ (rašytojai B. Silevičienei).

Bibliotekose gausu kraštotyros pobūdžio parodų, parengta kraštotyros darbų (aplankų): „Paminklai, vietovės, žmonės“, „Stakiečių susitikimo šventės“, „Atvertus knygą atminties skaudžios: tremties dienoraštis“ ir kt. (Elmininkų filiale), „Senų žmonių spėjimai apie orą“, „Jie garsino ir garsina mūsų kraštą“ (Kurklių filiale), „Troškūnai. Praeitis ir dabartis“, „Atminimo vartai. Algimanto apygardos Troškūnų partizanai“ (Troškūnų filiale). Ir kiti.

VI. METODINĖ VEIKLA

2014 metai buvo sudėtingi organizuojant metodinę veiklą. Metodinio darbo organizatorė į darbą po ligos grįžo metams įpusėjus, vasaros mėnesiais dauguma filialų darbuotojų atostogavo, todėl realiai metodinė veikla prasidėjo tik rugsėjo mėnesį. Iki rugsėjo parengtas pagrindinių darbų planas, iš nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos statistinių duomenų bazės,

atsisiųstos 2013 metų statistinių ataskaitų lentelės, parengtas 2015 metų sukakčių kalendorius, atlikti kiti darbai.

Bibliotekininkų profesionalumo ir kompetencijų ugdymui organizuoti du seminarai ir du pasitarimai.

Pirmojo seminaro metu vyko mokymai pagal Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos vykdomą projektą „Pažink save“. Mokymus „Dailės terapijos panaudojimo galimybės“ vedė psichologė Danguolė Juškevičienė. Mokymų metu vyko praktiniai užsiėmimai, bibliotekininkės piešiniais išreiškė save, atskleidė savo asmenybės kūrybiškas puses.

Seminare kalbėta apie pasirengimą Etnografinių regionų metams bibliotekose. 2013 m. spalio 15 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė nutarimą „Dėl 2015 metų paskelbimo Etnografinių regionų metais“. Etninės kultūros ugdyme labai svarbi švietimo, kultūros įstaigų ir bendruomenių sąveika. Vykdydamos savo veiklą bibliotekos neretai organizuoja renginius etnokultūrai populiarinti. Tokių renginių tikslas stiprinti bendrystę, dar gyvų tradicijų ir etninės kultūros klodų perdavimą jaunajai kartai. Metodinio darbo organizatorė yra parengusi ir išdalinusi filialams atmintinę „Etnografinių regionų metais“.

Metodinio darbo organizatorė Vida Kontrimavičienė kalbėjo apie fondų rekatalogavimo (įtraukimo į LIBIS sistemą) problemas, tai labai opus klausimas. Šį darbą reikia spartinti bibliotekose. Dar ne visose bibliotekose kompiuteriuose įdiegta ši programa. IT specialistas Justas Šaučiūnas įpareigotas užbaigti šios programos įdiegimą, Laima Kamarova, LIBIS administratorė, įpareigota parengti metodinius nurodymus bei apmokyti bibliotekininkes dirbti su šia programa.

Į antrą seminarą pakviestas žurnalistas, fotografas, kraštotyrininkas, Vaižganto atminimo saugotojas ir puoselėtojas Vytautas Bagdonas, neseniai išleidęs knygą „Tumų Juozuko vaikystės pasaka“. Šioje knygoje autorius kviečia pavaiškinti Tumų Juozuko vaikystės keliais ir takeliais, pažvelgti pro metų tolį į jo vaikystės pasaką, prabėgusią gimtajame Malaišių kaime. Susitikimo metu Vytautas Bagdonas papasakojo apie Juozo Tumo – Vaižganto vaikystę, pateikė įdomesnių faktų ar epizodų iš jo gyvenimo. Autorius dalinosi mintimis apie Vaižganto atminimo saugojimą, muziejaus tvarkymą, atsiminimų rinkimą bei kūrybinę ir leidybinę veiklą.

Seminare pristatyta, bibliotekos salėje eksponuojama unikali paroda, kuri parengta ir pristatyta Knygos šventėje „Knygos anatomija“. Bibliotekininkams parodą pristatė Kraštotyros-leidybos skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė. Knyga – gyvas organizmas, jos anatomija prilyginama žmogaus anatomijai. Šios parodos iniciatorius, pagrindinis globėjas ir konsultantas – profesorius Osvaldas Janonis.

Seminare aptarti metinės bibliotekinio darbo apžiūros „Bibliotekos paslaugos-kiekvienam gyventojui“ rezultatai. (Pranešėja Metodinio darbo organizatorė Vida Kontrimavičienė), svarstytos paraiškų teikimo galimybės Savivaldybės finansuojamiems projektams (apie tai kalbėjo Viešosios bibliotekos direktorius Romas Kutka). Kalbėta ir apie ataskaitų bei darbo planų 2015 metams rengimą bei pristatymą. (Vida Kontrimavičienė).

Dalykiniuose bibliotekininkų pasitarimuose aptarti bibliotekų veiklos rezultatai, apsprendžiantys bibliotekų veiklos kokybę, bendradarbiavimo su LESTO galimybės, kad gyventojai galėtų bibliotekose naudotis el. svetaine www.manoelektra.lt materialinių vertybių, taupymo ir bibliotekų darbuotojų atsakomybės ir kiti klausimai. Organizuoti bibliotekininkų mokymai fondų rekatalogavimo klausimais.

Viešosios bibliotekos darbuotojai metų eigoje parengė ir seminarų bei pasitarimų metu perskaitė 11 pranešimų.

2014 m. parengtas Sukakčių kalendorius 2015 metams, atmintinė Etnografinių regionų metams (rengėjas Vida Kontrimavičienė).

Bibliotekų darbuotojai metų eigoje dalyvavo įvairiuose mokymuose, seminaruose. Viešojoje bibliotekoje buvo organizuoti bibliotekų darbuotojų mokymai pagal Panevėžio apskrities

G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos vykdomą projektą. Bibliotekininkai tobulino kompiuterinio raštingumo žinias pagal specialią programą ir kt.

Bibliotekininkai tobulinasi ir savišvietos būdu. Visuose filialuose prenumeruojamas žurnalas „Tarp knygų“. Metodinės bibliotekinės literatūros nėra daug. Seminarų ar pasitarimų metu supažindinama su nauja bibliotekine literatūra gauta viešosios bibliotekos metodikos kabinete, o metų eigoje iš metodinės literatūros fondo išduota 14 dokumentų (tai tik per antrą pusmetį).

Nors didžioji dalis filialų darbuotojų turi specialų išsilavinimą, nemenką darbo patirtį, sugeba dirbti savarankiškai, tačiau neretai prireikia patarimo, konsultacijos. Labai dažnai su filialų darbuotojais, jiems rūpimais klausimais kalbama individualiai. Populiari ir patogi bendravimo priemonė – LYNC programa.

Bibliotekų darbuotojams (per antrą pusmetį) suteikta 29 konsultacijos. Dažniausiai bibliotekininkės klausė apie fondų tvarkymą, rekatalogavimą, darbo apskaitos tvarkymą.

Į filialus metų eigoje išvykta 16 kartų, kiekviena biblioteka vidutiniškai aplankyta 1,4 karto. Išvykos organizuotos tikslu:

darbo kontrolė – 2

darbo patikrinimas – 6

dalyvavimas renginyje – 5

metodinė-praktinė parama – 3

Išvykų metu susipažįstama su filialo veikla, aptariamos kai kurios darbo problemos, neretai susitinkama su bibliotekos lankytojais, kurie išsako savo mintis. Dalyvaujant organizuojamuose renginiuose susitinkama su bendruomenių aktyvu, seniūnais. Į gražius ir turiningus renginius šiais metais pakvietė - Ažuožerių filialas į tradicinį baigiamąjį vasaros skaitymų renginį „Metų ratas“; Burbiškio ir Elmininkų filialai minėjo bibliotekų 60 metų sukaktis, Kavarsko ir Viešintų filialai, įsikūrę Pagrindinėse mokyklose- daugiafunkciniuose centruose, vyko šių centrų (kartu ir bibliotekų) atidarymo šventės.

Bibliotekos aktyviai bendradarbiauja su seniūnijomis, švietimo ir kultūros įstaigomis, vietos bendruomenių aktyvu, moterų klubais, kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis.

Organizuojant metodinę veiklą, aktyviai prisideda kitų Viešosios bibliotekos skyrių darbuotojai: dalyvauja išvykose į filialus, konsultuoja filialų darbuotojus ir pan. Aktyviausiai šioje srityje dirba Direktoriaus pavaduotoja Aušra Miškinienė, Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Regina Tulušienė, vyresn. bibliotekininkė Laima Kamarova, Kraštotyros –leidybos skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė, vyresn. bibliotekininkė Ligita Matulienė. Didelę paramą filialų darbuotojams teikia dailininkė Violeta Matelienė, IT specialistas Justas Šaučiūnas.

Tobulinant filialų veiklą, kasmet skelbiamos darbo apžiūros. 2013 m. spalio mėn. 30d. Direktoriaus įsakymu Nr. V – 82 paskelbta metinė darbo apžiūra „Bibliotekos paslaugos - kiekvienam gyventojui“, patvirtinti nuostatai, rezultatų susumavimo tvarka.

VII. PERSONALAS

Viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose dirba 60 darbuotojų, 47 iš jų profesionalūs bibliotekininkai, turintys specialų išsilavinimą arba įgiję darbo įgūdžius, 31 iš jų turi bibliotekinį išsilavinimą. 11 bibliotekininkų dirba ne pilną darbo dieną:

viešojoje bibliotekoje – 1;

miestų filialuose – 1;

kaimų filialuose – 9.

Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

Metų eigoje visi profesionalūs bibliotekininkai (47) tobulino savo kvalifikaciją.

Viešojoje bibliotekoje vyko mokymai, pagal Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos vykdomą projektą „Nemokamos „Debesų kompiuterijos“ paslaugos ir jų panaudojimas bibliotekoje“, „Dailės terapijos panaudojimo galimybės“ ir „Informacijos paieška duomenų bazėse“.

Dvi darbuotojos vyko į mokymus Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje „E. klasikos kūrinių užsakymas ir išdavimas elektroninių knygų skaityklėse – LIBIS ir VEPS sistemų galimybės“ (V. Budavičienė ir A. Šidlauskienė). A. Berezauskienė vyko į Vilniaus universiteto bibliotekoje vykusį seminarą „Lietuvių literatūros klasikos kūrinių perkėlimas į elektroninę erdvę“, Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos organizuojuose mokymuose „Projektų inicijavimas“ (Molėtuose) dalyvavo Aušra Miškinienė ir Jurgita Bugailiškienė. Penkios darbuotojos dalyvavo mokomojoje išvykoje į Lenkijos kultūros įstaigas, kuri organizavo Utenos A. ir M. Miškinių viešoji biblioteka pagal projektą „Šiuolaikinių technologijų taikymas ir kūrybiška partnerystė“. Projekto „Bibliotekos pažangai 2“, nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos organizuoti mokymai „Vartotojų ir partnerių poreikių analizė ir inovacijų diegimas“, dalyvavo dvi darbuotojos. Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vyko mokymai „Tarptautinio bibliotekų statistikos standarto (ISO 2789: 2013) taikymas vertinant viešųjų bibliotekų veiklą pagal BIX metodiką“ dalyvavo dvi darbuotojos. V. Antanavičiūtė dalyvavo Europos informacinių paslaugų tinklo jaunimui Eurodesk Lietuva atstovų įvadinioose mokymuose. Nemaža dalis bibliotekininkų, daugiausia filialų darbuotojų dalyvauja savivaldybės Vietos veiklos grupės (VVG) organizuojamuose mokymuose.

Trišalėje konferencijoje „Kultūrinis identitetas: vienybėje įvairovė“, kuri vyko Madonos regioninėje bibliotekoje dalyvavo Vaida Antanavičiūtė, Danutė Dudonienė ir direktorius.

Direktorius, Vyta Budavičienė dalyvavo LiBiTOP konferencijoje „Lietuvos bibliotekos – kūrybingai visuomenei: idėjų žemėlapis“, Vilniaus universiteto bibliotekoje.

(Paminėta dalis mokymų, kuriuose dalyvavo bibliotekininkai).

Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai

Vienam bibliotekininkui rajone tenka:

Bibliotekos	Vartotojų	Lankytojų	Išduotų dokumentų
Rajono bibliotekose	195	3635	5697
Viešojoje bibliotekoje	139	2446	3962
Miestų filialuose	292	4468	7333
Kaimų filialuose	231	4618	7056

VIII. MATERIALINĖ BAZĖ

Patalpų būklė

Viešosios bibliotekos patalpos geros. Malonu, jauku ir patogų vartotojams ir darbuotojams.

Geros patalpos Svėdasų, Kavarsko, Andrioniškio, Viešintų, Skiemonių, Debeikių, Rubikių, Mačionių, Kurklelių filialų. Kavarsko ir Viešintų filialai įsikūrę pagrindinėse mokyklose, daigafunkciniuose centruose. Čia patalpos renovuotos, erdvios.

Patenkinama patalpų būklė Šerių, Kurklių, Staškūniškio filialuose. Ankštos, neįaukios patalpos Vaitkūnų bibliotekos, remontuotinos – Troškūnų, Leliūnų, Surdegio filialų patalpos.

Bendras rajono bibliotekų patalpų plotas – 5565m². Iš jų naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 4675m².

Viešosios bibliotekos – 3518 m². Iš jų naudingas – 2959 m².

Miestų filialų – 344 m². Iš jų naudingas – 289 m².

Kaimų filialų -1703 m². Iš jų naudingas – 1427 m².

13 filialų apšildoma krosnimis, 2 – elektra, 8 - centrinis šildymas.

Viso fondo lentynų metrų skaičius rajono bibliotekose – 4570. Atviro fondo 4303 m.

Techninis aprūpinimas

Visos bibliotekos aprūpintos tinkamais baldais. Visiškai nauji baldai Viešojoje bibliotekoje, Kavarsko, Viešintų, Kurklelių filialuose. Viso rajone 151 kompiuterizuota darbo vieta iš jų 97 darbo vietos vartotojams ir 54 kompiuterizuotų darbo vietų darbuotojams.

Bibliotekose yra 27 fotokopijavimo aparatai tiesiogiai prieinami vartotojams. Tokius aparatus turi kiekvienas filialas.

IX. FINANSAVIMAS

2014 metais iš valstybės biudžeto ir steigėjo (Anykščių rajono savivaldybės) gauta 1576,7 tūkstančiai litų (456,7 €) lėšų. (2013 m. buvo gauta 1498,8 tūkst. litų). Už mokamas paslaugas gauta 8,0 litų. Iš fizinių ir juridinių asmenų gauta paramos už 47,8 litų.

Išlaidos:

darbo užmokesčiui – 939,2 tūkst. litų (272,0 €);

dokumentams įsigyti – 115,8 tūkst. litų (33,5 €) (iš jų 71,5 tūkst. Lt. knygoms, 43,5 tūkst. Lt. periodikos prenumeratai, elektroniniams dokumentams, 0,8 tūkst. Lt.);

kitos išlaidos – 521,7 tūkst. litų.

IŠVADOS

Pasiekimai

Išlikęs stabilus ir optimalus bibliotekų tinklas.

Sėkmingai įgyvendinti projektai, plečiasi partnerystės ryšiai.

Informacinių technologijų raida sudarė palankias sąlygas iš esmės patobulinti bibliotekų vykdomas funkcijas.

Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (toliau - LIBIS) infrastruktūra ir Lietuvos specialistų sukurta jos programinė įranga ženkliai pagerino ir išplėtė informacijos perteikimo galimybes, pateikiant ją vartotojams, leido kompiuterizuoti sunkiausiai, daug darbo sąnaudų reikalingus bibliotekinius, bibliografinius, statistinius ir kt. procesus.

Įgyvendinus nacionalinio masto projektą „Bibliotekos pažangai“, visose rajono bibliotekose įkurti viešosios interneto prieigos taškai, tai sudaro sąlygas gyventojams naudotis kompiuteriais ir internetu. Bibliotekų darbuotojai teikia informaciją apie prieinamas paslaugas ir mokymosi programas, padeda gyventojams rasti ir gauti e. valdžios paslaugas, padeda išmokti naudotis kompiuteriu ir internetu.

Bibliotekose įrengta 54 kompiuterizuotų darbo vietų darbuotojams ir 97 kompiuterizuotos darbo vietos skaitytojams, viso 151, visos su prieiga prie interneto.

Palankios sąlygos ir galimybės darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui. Per metus kvalifikaciją pakėlė 47 bibliotekininkai ir 4 kvalifikuoti specialistai (IT specialistai, sekretorė, buhalterė).

Problemos

Menkai atsinaujinantys dokumentų fondai.

Mažėjantis gyventojų skaičius, ypač kaimo vietovėse, spartus kaimo gyventojų senėjimo procesas.

Mažėjantis vaikų skaičius ir su tuo susijęs mokyklų bei jų bibliotekų tinklo mažėjimas.

Augantis socialiai pažeidžiamų visuomenės narių skaičius, plintantis nedarbas.

Vartotojiškų gyvenimo nuostatų dominavimas visuomenėje, dvasinių vertybių nuvertėjimas.

Skaitymas, kaip susipažinimo su pasauliu ir žmogumi galimybė, užleidžia savo pozicijas kitiems informacijos gavimo būdams - dalis žmonių skaitymui skirtą laiką pakeitė televizoriaus žiūrėjimu ir kitomis mažiau pastangų reikalaujančiomis laisvalaikio formomis.

Maži atlyginimai ir dėl jų kylanti kvalifikuotų bibliotekininkystės ir informacijos mokslų specialistų stoka.

Universitetinį bibliotekininkystės ir informacijos išsilavinimą turintys specialistai nenoriai renkasi darbą rajono bibliotekose, akivaizdus bibliotekininkystę baigusiu specialistų senėjimo procesas.

Pagal Viešosios bibliotekos skyrių ir filialų
pateiktas ataskaitas, rajono bibliotekų atskaitą parengė
Viešosios bibliotekos Metodinio darbo organizatorė

Vida Kontrimavičienė

